

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด และทฤษฎี ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย และการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ทำการสอนระดับปฐมวัยและพัฒนาการด้านสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ทดลองใช้และประเมินผลการใช้ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย และประเมินผลพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ข้อมูลที่เก็บจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความสมบูรณ์ และผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ตามระเบียบทางสถิติวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ทำการสอนระดับปฐมวัย และพัฒนาการด้านสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย และประเมินผลพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ และสัญลักษณ์แทนตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผล ดังนี้

N	หมายถึง	จำนวน
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ใน (F-distribution)

df หมายถึง ค่าของชั้นความอิสระ (Degree of freedom)

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาที่ทำการสอนระดับปฐมวัยและการพัฒนาการด้านสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยและการบริหารสถานศึกษาที่เน้นปัจจัยพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในทุกมิติ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยน โครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง โลก มีผลทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันและมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคม โลกอย่างมีศักดิ์ศรี คุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ดังนั้น การศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ความหมายของการศึกษา

ตามแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นยอมรับทั่วโลกได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ดังนี้ ยังยักส์ รูสโซ (JeanJacques Rousseau) การศึกษาคือการปรับปรุงคนให้เหมาะกับ โอกาสและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป หรืออาจกล่าวได้ว่า การศึกษาคือการนำความสามารถในตัวบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โจฮัน เฟรดเคอริค แฮร์บาร์ต (John Friedrich Herbart) การศึกษาคือ การทำพลเมืองให้มีความประพฤติดี และมีอุปนิสัยที่ดีงาม เฟรด เคอริค แบล (Friedrich Froebel) การศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเพื่อให้เด็กพัฒนาตนเอง จอห์น ดีวี่ (John Dewey) 1) การศึกษาคือชีวิต ไม่ใช่เตรียมตัวเพื่อชีวิต 2) การศึกษาคือความจริงของงาม 3) การศึกษาคือกระบวนการทางสังคม 4) การศึกษาคือการสร้างประสบการณ์แก่ชีวิต คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good)

1) การศึกษาหมายถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่บุคคลนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความ สามารถ เจตคติ ความประพฤติที่ดีมีคุณค่า และมีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม 2) การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลได้รับความรู้ ความสามารถจากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดขึ้น และ 3) การศึกษาหมายถึงการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้อย่างเป็นทางการระเบียบให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษา และนักการศึกษาไทย สาโรช บัวศรี ได้ให้ความหมายของ

การศึกษาโดยระบุมความหมายว่า เป็นการพัฒนาบุคคลและสังคมที่ทำให้คน ได้มีการเรียนรู้ และพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

1.2 ความสำคัญของการศึกษา

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (2550 : 3) ซึ่งพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2514 ที่นำมาอ้างอิงนี้ได้แสดงให้เห็นถึงสายพระเนตรอันยาวไกล ของพระองค์ท่านที่ให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาแก่เด็กที่ต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิดอย่างมี หลักการที่สมบูรณ์เหมาะสมตามหลักวิชา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามที่ คาดหวัง ดังนี้...การให้การศึกษาตั้งแต่เด็กต้องเริ่มต้นตั้งแต่เกิด ขึ้นต้นก็ต้องสอนให้รู้จักอวัยวะ และประสาท ส่วนต่าง ๆ ต้องคอยควบคุมฝึกหัด จนสามารถใช้อวัยวะและประสาทส่วนนั้นทำ กิจวัตรทั้งปวงของตนเองได้ เมื่อสามารถทำกิจวัตรของตัวเองได้แล้ว ถัดมาก็ต้องสอนให้รู้จักทำ การต่าง ๆ ให้รู้จักแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ตามที่ต้องการให้ได้มากขึ้น เพื่อให้ชีวิตมีความสะดวกมี ความสบาย การให้การศึกษาขั้นนี้ ได้แก่ การฝึกกายให้มีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญ และสามารถในกาปฏิบัติ ประกอบกับการสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการ ประกอบอาชีพเลี้ยงตัว การให้การศึกษาอีกขั้นหนึ่ง คือการสอนและฝึกฝนให้เรียนรู้วิทยาการ ที่ก้าวหน้าขึ้นไป พร้อมทั้งการฝึกฝนให้รู้จักใช้เหตุผลสติปัญญาและหาหลักการของชีวิต เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ความเจริญอกงามทั้งกายและทางความคิด...

1.3 นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว

พ.ศ. 2550-2559

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 17)

ได้กำหนดวิสัยทัศน์ได้ว่าในปี 2559 เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับและมีการพัฒนาที่ดีและเหมาะสม อย่างรอบด้าน สมดุล เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งเรียนรู้อย่างมีความสุข เติบโตตามวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กในระยะต่อ ๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ กรมวิชาการ (2546 : 3, 31) ที่กำหนดปรัชญา การศึกษาปฐมวัยว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็ก 3-5 ปี เป็น

การจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาค้นคว้าได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ตามวัย ตามความสามารถของบุคคล และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของศักยภาพและเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้และชีวิต โดยคุณสมบัตินี้มุ่งส่งเสริม คือ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มคุณธรรม จริยธรรมวิถีชีวิตไทยสิ่งแวดล้อมและค่านิยมความเสมอภาค

1.4 การพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของสติปัญญาไว้ดังนี้

แคทเทลล์ (Cattell. 1950 : 4-8) กล่าวว่า สติปัญญาเป็นพฤติกรรมทางสมองของมนุษย์แบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้สองลักษณะคือ ฟลูอิด ออบิลิตี้ (Fluid ability) เป็นสติปัญญาที่เป็นอิสระ ปราศจากการเรียนรู้และประสบการณ์ แต่เป็นผลมาจากพันธุกรรมหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญญาที่ติดตัวมาแต่กำเนิด สมรรถภาพสมองด้านนี้จะมีแทรกอยู่ในทุกอิริยาบถของกิจกรรมทางสมอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดหรือการแก้ปัญหาที่ตาม เช่น ความสามารถในการใช้เหตุผล การมองเห็นความสัมพันธ์ เป็นต้น และอีกลักษณะหนึ่งของพฤติกรรมทางสมองคือ คริสตัลไลซ์ ออบิลิตี้ (Crystallized ability) เป็นสติปัญญาที่เป็นผลของประสบการณ์และการเรียนรู้ สติปัญญาลักษณะนี้มักจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้นบินเน็ต (Binet. 1968 : 14-15 ; อ้างถึงใน บุญไท เจริญผล. 2533 : 8) สติปัญญาว่าเป็นผลรวมของความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถหลายประการที่สำคัญคือ ความสามารถในการตัดสินใจ การค้นหาเหตุผล และความสามารถในการปรับตัวความสำคัญของพัฒนาการและการเตรียมความพร้อม เวชเลอร์ (Wechsler. 1958 : 7) เชื่อว่าสติปัญญาเป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย สามารถคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิมเบิล (Kimble. 1961 : 24) กล่าวว่า สติปัญญาคิดผลงานของความสามารถ 5 อย่างคือ (อารี เพชรสุด. 2528 : 203-204) ความสามารถในการใช้กระบวนการที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์ (Symbol) ความสามารถในการคิดหาเหตุผล (Reasoning thinking) ความสามารถในการวางเป้าหมายในการกระทำ (Goal) ความสามารถในการปฏิบัติอย่างได้ผลต่อสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการปรับเข้ากับสิ่งแวดล้อมและปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตนเอง (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2528 : 48) กล่าวว่า สติปัญญาเป็นความสามารถในการคิด ความสามารถในการวางแผนและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ความสามารถดังกล่าวจะพัฒนาจากความคิด ความเข้าใจในระดับง่าย ๆ ในวัยเด็กไปสู่ระดับที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นในวัยผู้ใหญ่ กูด (Good. 1945 : 225) ได้ให้ความหมายของ

สติปัญญาว่าเป็นความสามารถของสมองในการรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ได้สำเร็จและรวดเร็ว ซึ่งความสามารถทางสมองนี้วัดได้ด้วยเครื่องมือทดสอบทางสติปัญญา และนักการศึกษาไทย อารีรังสีนันท์ (2532 : 34) ได้ให้ความหมายของสติปัญญาว่า หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลในการเรียนรู้ การคิดหาเหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การปรับตนเองต่อสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข โกวิท ประवालพฤษย์, กมล ภูประเสริฐ และสงบ ลักษณะ (2531 : 77) กล่าวว่า สติปัญญาคือความสามารถทางสมองที่ทำงานทางด้านการรับรู้ การจำ การเข้าใจ การคิดอย่างมีเหตุผล การเข้าใจที่ซับซ้อน เข้าใจนามธรรม สามารถแก้ปัญหาที่ยาก ซึ่งคุณภาพเหล่านี้ส่วนหนึ่งมาจากพันธุกรรมที่เจริญเติบโตตามวัย แต่อีกส่วนหนึ่งสามารถส่งเสริมได้จากการได้รับการเรียนรู้และฝึกหัดจากสิ่งแวดล้อม

1.5 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 3) คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ผู้ปกครองจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปีเพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันเวลาที่ คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3-5 ปี

1.6 มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2554 ยึดปรัชญาหลักการ จัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาดังนี้

1.6.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็ก

อาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

1.6.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นกลไกขับเคลื่อนพร้อมกับการจัดสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับผู้ปกครองหรือครอบครัวของเด็ก ดังนั้นในการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงคำนึงถึงหลักการ ดังนี้ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การบูรณาการการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

1.7 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

วิจิตร ศรีสอาน (2543 : 15) ได้กล่าวในการอภิปรายเพื่อวิพากษ์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยังไม่มีคำในภาษาไทย จึงเสนอคำว่า “การบริหารฐานโรงเรียน” เทียบกับคำในภาษาอังกฤษ โดยมีความหมายตรงกันกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 39 และ 40 ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จากคำกล่าวนี้ การบริหารฐานโรงเรียน จึงหมายถึงโรงเรียนที่ให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการบริหารในรูปของคณะกรรมการdirek วรณเสียร (2545 : 1) คำว่า School-Based Management ซึ่งหมายถึงการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้โรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ เป็นอิสระและมีความคล่องตัวโดยมีคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชนผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่าครูและผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกันบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน บุวดี ศันสนีย์รัตน์ และฉวัลย์ มาศจรัส (2544 : 2-4) ได้ขยายความไว้ว่า การบริหารจัดการที่สถานศึกษา เป็นการถ่ายโอนอำนาจของสถานศึกษาไปสู่ชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารอย่างมีความหมายสถานศึกษาสามารถกำหนดความต้องการได้ด้วยตนเองสมาชิกฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษาจึงมีอิสระและความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรมากขึ้น และส่งผลดีต่อการพัฒนา สถานศึกษาในระยะยาว อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 2) ได้สรุปในทิศทางเดียวกันว่าการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึงการบริหารที่ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ และมีอิสระในการตัดสินใจบริหารจัดการทั้งด้านหลักสูตร การเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป

ด้วยระบบการมีส่วนร่วมแบบหุ้นส่วนในรูปคณะกรรมการ โรงเรียนเพื่อบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.8 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

1.8.1 การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งสำหรับเด็ก ริเริ่มขึ้นโดย ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี จุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เพื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และต่อมาได้พัฒนาเพื่อสอนสำหรับเด็กปกติโดยทั่วไป หลักการของการสอนแบบมอนเตสซอรี มอริสัน (Morrison. 1998 : 96-101) และบุคคลต่าง ๆ ได้สังเคราะห์แนวคิดและแนวปฏิบัติของมอนเตสซอรี สรุปเป็น

1) หลักการของการสอนได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1.1) เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the child) เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือในสภาพที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ เราต้องยอมรับนับถือเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

1.2) เด็กมีจิตที่ซึมซับได้ (The absorbent mind) มอนเตสซอรีเชื่อว่ามนุษย์เรานี้เป็นผู้ในการศึกษาแก่ตนเอง และเปรียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำ ซึ่งจะซึมซับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมเด็กในการหาความรู้ ซึมซับเอาสิ่งต่างๆ เข้าไปในจิตของตนเองได้

1.3) ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive periods) คือ ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในระยะแรก เป็นช่วงของการพัฒนาสติปัญญา และเด็กสามารถเรียนรู้ทักษะเฉพาะได้อย่างดี ครูจะต้องสังเกต และใช้ประโยชน์จากช่วงเวลานี้ มอนเตสซอรี เชื่อว่าช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเด็กไม่ใช่ช่วงเวลาเรียนในมหาวิทยาลัยแต่เป็นช่วงแรก คือ ช่วงอายุตั้งแต่เกิดจนถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลาที่สติปัญญาของคนเริ่มพัฒนา แต่ไม่เฉพาะสติปัญญาเท่านั้น แต่พลังอำนาจจิตก็พัฒนาด้วย

1.4) การเตรียมสิ่งแวดล้อม (The prepared environment) เด็กจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้ในสถานที่ใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องที่บ้าน ห้องเด็กเล็กหรือสนามเด็กเล่น จุดมุ่งหมายเพียงเพื่อให้เด็กมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่เป็นสถานที่ที่เด็กจะได้ทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อตนเอง ห้องเรียนในอุดมคติของมอนเตสซอรีคือ เด็กเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้ใหญ่มักจะกลัวว่าเด็กจะใช้อิสระไม่เป็น เด็กจะมีอิสระในการใช้อุปกรณ์ที่จัดไว้ภายใต้กรอบในการเลือกที่ครูได้จัดให้การเลือก (Choice) คือ ผลผลิตของวินัยและการควบคุมตนเองที่จะได้รู้จากสิ่งแวดล้อม

1.5) การศึกษาด้วยตนเอง (Self or auto-education) เด็กสามารถเรียนได้ด้วยตนเองจากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้อย่างสมบูรณ์ การมีอิสระนี้มอนเตสซอริกล่าวว่า ไม่ใช่สัญลักษณ์ของเสรีภาพเท่านั้นแต่หมายถึงเส้นทางไปสู่การศึกษา เด็กมีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้ระเบียบวินัยของชีวิต มีอิสระภาพในการทำงานด้วยตนเอง มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้มีโอกาแก้ไข สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (Self or auto-education) ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้เรียนรู้ ที่จะนำมาซึ่งความพึงพอใจในตนเองตลอดจนการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปด้วย

2) กระบวนการของการสอนแบบมอนเตสซอริ หลักสูตรมอนเตสซอริระดับชั้นอนุบาล (3-6 ปี) ได้มีการจัดหมวดหมู่ของกิจกรรมไว้เป็น 4 หมวด ดังนี้ คือ

2.1) กิจกรรมหมวดชีวิตประจำวัน (Practical life) เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ ได้แก่ ทักษะด้านการควบคุมร่างกาย การเคลื่อนไหวและความสามารถเบื้องต้นในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองและสิ่งแวดล้อม

2.2) กิจกรรมหมวดส่งเสริมประสาทรับรู้ (Sensorial) เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์วัย 3-6 ปี ที่มีความไวต่อประสาทรับรู้ด้านความเป็นระเบียบ (Sensitive period of order) ในขณะที่กิจกรรมในชีวิตประจำวัน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ กิจกรรมส่งเสริมประสาทรับรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะเมื่อเด็กรู้และสามารถจัดระบบของสิ่งนั้น ๆ ได้ กิจกรรมจะครอบคลุมการทำงาน ของประสาทรับรู้ด้านต่าง ๆ

2.3) กิจกรรมหมวดภาษา (Language) มนุษย์เมื่อแรกเกิด ไม่มีความสามารถและทักษะในการสื่อสารด้านภาษา ในขวบปีแรกเด็กทารกสามารถพูดคำแรกได้อย่างมีความหมายพัฒนาการทางภาษาเริ่มต้นจากเสียงพยางค์และต่อไปก็จะสามารถพูดเป็นคำจนสามารถสนทนาเป็นประโยคที่สมบูรณ์ตามหลักไวยากรณ์ได้เมื่ออายุ 2 ขวบ นักวิทยาศาสตร์พบสถิติว่า เมื่อเด็กอายุสองขวบครึ่งจะรู้คำประมาณ 200 คำ และเมื่ออายุ 6 ปี สามารถและรู้จักคำประมาณ 2000 คำ และเมื่อผ่าน 6 ปีไปจนตลอดชีวิตก็จะสามารถเรียนได้อีก 100-200 คำ เท่านั้น เด็กอายุ 2-6 ปี จะมีการรับรู้ไวด้านภาษา (Sensitive period of language) นอกจากนั้นเด็กยังมีพัฒนาการด้านความมั่นใจในตนเองและความเป็นตนเอง พร้อมด้วยความตั้งใจและต้องการสื่อสารกับผู้อื่น การออกเสียงจึงชัดเจนและสนใจใคร่รู้โครงสร้างของประโยคที่สมบูรณ์

2.4) กิจกรรมหมวดคณิตศาสตร์ (Mathematics) กิจกรรมหมวดคณิต
ในชั้นเรียนมอนเตสซอร์มีหลักการ ดังนี้

2.4.1) วัตถุประสงค์ของมนุษย์และประวัตินักคณิตศาสตร์

2.4.2) ความเป็นผู้มีจิตคณิตศาสตร์ (Mathematics mind) ของ
มนุษย์

2.4.3) เอกลักษณะในการนำเสนอการเรียนโดยใช้สื่อเพื่อเก็บ
ใจความสำคัญ (Materialized abstraction) หน่วยการเรียนของกิจกรรมนี้ ได้แก่

- (1) หน่วยการเรียน จำนวน 1-10
- (2) หน่วยการเรียนระบบเลขฐานสิบ
- (3) หน่วยการเรียนการนับข้ามและนับต่อเนื่อง
- (4) หน่วยการเรียนการฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การจำ
- (5) หน่วยการเรียนเพื่อนำเรื่อง ไปสู่ความเป็นนามธรรม

1.8.2 ครูในระบบสอนแบบมอนเตสซอร์ เรียกว่า ผู้นำทางหรือผู้อำนวยการ (Director หรือ directress) จะต้องได้รับการฝึกอบรม เป็นพิเศษที่ศูนย์ฝึกอบรม เป็นพิเศษที่ ศูนย์ฝึกอบรมครูระบบสอนแบบมอนเตสซอร์เป็นเวลา 1 ปี และฝึกปฏิบัติการสอนใน โรงเรียน ระบบการสอนแบบมอนเตสซอร์อีก 1 ปี ผ่านการประเมินและได้รับประกาศนียบัตรแล้วจึงจะ ไปทำงานได้อย่างสมบูรณ์ บทบาทของครูจะแตกต่างจากครูโดยทั่ว ๆ ไป โดยจะต้องเป็นบุคคล ที่ช่างสังเกตในความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละคน ครูจะเป็นเพียงผู้แนะนำ และ เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ครูจะสาธิตการใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้องให้เด็กดู แต่เด็กแต่ละคน เป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้น ครูต้องสังเกตพัฒนาการของเด็ก และบันทึกการทำงานของ เด็กในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ บางครั้งครูจะต้องเปลี่ยนความสนใจของเด็กจากการเลือกอุปกรณ์ ที่เกินความสามารถของคนที่เขาทำได้ และคอยกระตุ้นเด็กที่ไม่ค่อยกล้า เมื่อเด็กทำผิดครูจะ ให้เด็กค้นพบความผิดของเขาโดยได้ปฏิบัติงานที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง กระบวนการนี้เป็นไปตามกฎของมอนเตสซอร์ที่ว่า เด็กเรียนรู้ได้โดยใช้ประสบการณ์

1.8.3 การจัดชั้นเรียนและการทำงานของครู ห้องเรียนจัดเป็นแบบเปิด และ จัดนักเรียนเข้าเรียนแบบคละอายุ ให้ช่วงอายุห่างกันระหว่าง 3 ปี มีเด็กอายุมากกว่า เท่ากัน และ น้อยกว่าเรียนรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เด็กได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในระหว่างเด็กอายุ น้อยกว่า และมากกว่า ห้องเรียนสำหรับชั้นเด็กก่อนประถมศึกษา ช่วงอายุ 3-6 ปี ควรจะมีเด็ก ประมาณ 25-35 คนต่อผู้ใหญ่ 2 คน ในห้องเรียนจะไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ครู เพราะครูจะต้องเวียน

ไปรอบห้องเพื่อสังเกตและทำงานกับเด็ก อุปกรณ์และชั้นวางของจะเป็นขนาดเล็กและจะต้องอยู่ในระดับสายตาเด็ก เพื่อที่จะได้ง่ายสำหรับเด็กในการหยิบใช้ อุปกรณ์จะจัดแยกเป็นหมวดหมู่จัดเรียงจากง่ายไปหายาก การจัดสิ่งแวดล้อมจะมีจุดมุ่งหมาย ด้วยความรอบคอบและพิถีพิถัน เด็กสามารถทำงานได้ทั้งที่โต๊ะหรือพื้นห้อง ซึ่งเป็นสภาพธรรมชาติทำให้เด็กเกิดความสุข และความสบายใจในการทำงานสภาพห้องเรียนแบบนี้จะได้ยินเสียงเด็กพิมพ์ตลอดเวลาเพราะการใช้อุปกรณ์ต้องใช้การเคลื่อนที่หลายรูปแบบ เช่น เดิน แบก เท พุดและโดยเฉพาะการใช้มือ มอนเตสซอรี เน้นว่า มือคือครูที่สำคัญของเด็ก อุปกรณ์ในระบบนี้จะมุ่งในแง่ชวนให้เด็กใช้มือในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมของเด็กทุกอย่างนำไปสู่การให้ความเคารพต่องานของคนอื่น และต่ออุปกรณ์หรืองานของตนเองมอนเตสซอรี ไม่เคยคิดว่า ความดี คือ ความเจียม และการไม่เคลื่อนไหว การมีวินัยในตนเอง ควรจะได้เรียนรู้ไปทีละน้อยด้วยการซึมซับงานต่างๆ ที่มีความหมาย เมื่อเด็กมีความสนใจในกิจกรรมบางอย่าง เด็กจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ผิดไป เป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยให้เด็กหันมาสนใจในงานของตนเอง เด็กแต่ละคนทำงานกับอุปกรณ์ของตนเอง จึงไม่มีการแข่งขันในห้องเรียนระดับนี้เด็กเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์เฉพาะงานที่ตนเองทำผ่านไปแล้ว และความก้าวหน้าของเขาก็ไม่ได้นำไปเปรียบเทียบกับความสำเร็จของเด็กอื่น การสอนแบบมอนเตสซอรี ประเมินผลด้วยการสังเกตความสามารถในการทำกิจกรรมของเด็กในแต่ละกลุ่มวิชา สังเกตการณ์ใช้อุปกรณ์แต่ละชิ้นของเด็ก โดยทุกวันสุดสัปดาห์ให้ส่งผลงานของนักเรียนกลับบ้าน กำหนดช่วงเวลาที่จะให้ผู้ปกครองมาสังเกตเรียนการสอนของโรงเรียนและมีการสนทนาระหว่างครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับความสามารถของเด็ก นอกจากนี้มีแบบประเมินผลความสามารถของนักเรียนในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ โดยใช้การลงวันที่ หรือขีดเครื่องหมายถูกหลังรายการอุปกรณ์ที่นักเรียนทำได้คล่องแคล่ว และเข้าใจการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องแล้ว และพร้อมที่จะรับการสาธิตจากครูสำหรับการใช้อุปกรณ์ชิ้นที่ยากขึ้นไปอีก แล้วจัดทำเป็นรายงานให้ผู้ปกครองได้ทราบอีกครั้ง

1.8.4 ครูในระบบมอนเตสซอรีจุดสำคัญในความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี คือ ครูจะต้องได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะให้รู้แนวทางในการที่จะจัดห้องเรียน การจัดการเรียนการสอนและจัดหลักสูตรให้เด็กได้เรียนรู้ตามความต้องการตามธรรมชาติในแต่ละขั้นตอนของพัฒนาการตามวัย ครูทำงานกับเด็กภายใต้ความเชื่อที่ว่า เด็กสามารถกระตุ้นให้เรียนรู้ได้อย่างธรรมชาติ ครูมอนเตสซอรี ทำงานมากกว่าที่กำหนดไว้ในสูตร สิ่งสำคัญคือช่วยให้เด็กได้ไปถึงในสิ่งที่เขาต้องการและพร้อมที่จะเรียน ไม่ได้สอนเพื่อให้

เด็กได้เกรดดี ๆ แต่เป็นการทำงานกับเด็กเพื่อให้เด็กมีพื้นฐานในการรักการเรียนรู้ ครูจะต้องทำ ความเข้าใจเด็กแต่ละคนว่ามีลักษณะเฉพาะตัวในการเรียนรู้และพื้นฐานทางอารมณ์อย่างไร (จิระพันธ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. 2544 : 98)

มาเรีย มอนเทสซอรี เชื่อว่า ครูควรให้ความสนใจเด็กเป็นรายบุคคล ดูแลให้เด็ก ได้รู้จักการคิดสำรวจ ตรวจสอบและแสวงหาคำตอบด้วยการค้นคว้าด้วยตนเอง จุดประสงค์ หลักของการศึกษาแบบมอนเทสซอรีที่ครูจะต้องใส่ใจ คือ ช่วยเด็กให้เรียนอย่างอิสระ ให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ ได้พัฒนาสติปัญญา ดังนั้น ครูของมอนเทสซอรี จะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นพี่เลี้ยงดูแล เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่เด็ก ซึ่ง ดร.มอนเทสซอรี ใช้คำว่า ผู้อำนวยการ แทนคำว่าครู โดยหมายถึงบทบาทของผู้ประสาน งานแต่ปัจจุบัน โรงเรียนมอนเทสซอรีพอใจจะเรียกครูว่า “ผู้แนะนำ” แต่ไม่ว่าจะเรียกอย่างไรก็ตามการเรียน การสอนต้องให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียน และยึดพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ

1.9 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายในบริบทที่แตกต่างกันไว้หลาย ประการ ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 69) การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การที่ บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและ ปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล สมยศ นาวิการ (2545 : 1) การบริหารแบบมีส่วน ร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ ตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความ เชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ อยู่บนพื้นฐานของแนว ความคิด ของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ได้บังคับ บัญชาและต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่ สำคัญขององค์กร ไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย สมเดช สีแสง (2547 : 229) เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ ภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control หรือ TQC) ทำนอง ภูกิจพิมพ์ (2547 : 34) กล่าวว่า เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพ ความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยัง ขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญใน

การเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541 : 96) การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือในกระบวนการบริหาร วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 25) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การที่อาศัยหน้าที่ทางการบริหารอย่างน้อย 4 อย่าง คือการวางแผน การจัดการองค์การ การนำ และการควบคุม ผู้บริหารต้องรับผิดชอบในกระบวนการดังกล่าว ใช้ทักษะการบริหาร แสดงบทบาทและหน้าที่ให้สอดคล้องกับระดับการศึกษา รวมทั้งต้องเข้าใจสภาวะแวดล้อมขององค์การทั้งภายนอกและภายใน การที่จะพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ให้การศึกษาเป็นกระบวนการให้คนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพจะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการที่ดีพอ โดยเปลี่ยนแปลงแนวคิดให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม ชัญญา อภิบาลกุล (2548 : 31-34) ได้กล่าวถึง ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม แมรี ปาร์เกอร์ ฟอลเลต (Mary Parker Follet) ได้เขียนบทความชื่อ Dynamics administration บรรยายให้ผู้บริหารแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์การด้วยวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์และพยายามให้นายทุนคิดถึงคนงานบ้าง ไม่ใช่คิดแต่เรื่องเงินเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนโดยเอลตัน เมโย (Elton Mayo) และเอฟ.เจ. โรธลิสเบอร์เกอร์ (F.J. Roethlisberger) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทั้งนี้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1.9.1 แมคเคลแลนด (McClelland, 1961 : 100-112) ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ผลของการศึกษาสรุปได้ว่าคนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

1) ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for achievement) เป็นความปรารถนาจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จดูต่างไปด้วยดีพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จไม่สำเร็จ

2) ความต้องการความผูกพัน (Need for affiliation) เป็นความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่น

3) ความต้องการมีอำนาจบารมี (Need for power) ได้แก่ ความต้องการรับผิดชอบบุคคลอื่น ต้องการควบคุมและให้ผู้อื่นให้โทษแก่ผู้อื่นได้

1.9.2 อูทซ์ บลูประเสริฐ (2543. 26 : 31) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีแนวความคิดพื้นฐาน ดังนี้

1) ความเชื่อเรื่องธรรมชาติมนุษย์ (Assumption about human nature) ตามแนวคิดของ แมค เกรเกอร์ (Mc Gregor) มี 2 แนวทาง คือ ทฤษฎี x และทฤษฎี y ตามแนวคิดของทฤษฎี x เชื่อว่ามนุษย์ขี้เกียจและขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นต้องใช้วิธีการบังคับหรือควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด ส่วนทฤษฎี y เชื่อว่ามนุษย์มีความขยัน ชอบทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพการทำงานที่มีความเหมาะสม และคนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยไม่ถูกบังคับก็จะมีความรับผิดชอบมากขึ้น

2) ความคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์การของ โรงเรียน (Concept of school organization) แนวความคิดของการบริหารปัจจุบันเชื่อว่า องค์การมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการบรรลุเป้าหมายหรือผลผลิตเชิงปริมาณเท่านั้น แต่องค์การเป็นสถานที่สำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาด้วย

3) ในด้านรูปแบบการตัดสินใจ (Decision making style) การตัดสินใจสั่งการในระดับสถานศึกษามีลักษณะร่วมมือกันใช้อำนาจระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนศิษย์เก่าเพื่อสะท้อนสภาวะการณ์ปัจจุบัน ความต้องการในอนาคต ซึ่งจะต้องระดมสติปัญญาและแนวคิดให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาให้บริหารโรงเรียนได้สำเร็จ อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกร่วมกันกับโรงเรียนด้วย

4) แบบภาวะผู้นำ (Leadership style) ตามทฤษฎีของ Sergiovanni ได้จัดระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 5 ระดับ คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม

5) กลยุทธ์การใช้อำนาจ (Use of power) ในการบริหารโดยทั่วไปมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ แต่ตามทฤษฎีที่ว่าด้วยที่มาของอำนาจ (Source Of Power) ของ เฟรนช์ และ ราเวน (French and Raven) นั้นได้แบ่งที่มาของอำนาจพื้นฐานเป็น 5 แบบ ได้แก่ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจจากการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการอ้างอิง และอำนาจจากความรู้ความเชี่ยวชาญ

6) ทักษะเฉพาะในการบริหาร (Management skills) ทักษะการบริหารแบบใหม่ ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในองค์กร เช่น การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ใช้ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง ใช้กลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร เป็นต้น

7) การใช้ทรัพยากร (Use of resources) สถาบันการศึกษามีอำนาจในการใช้และบริหารทรัพยากรด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาได้บริหารงานตามสถานการณ์ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องสิ้นเปลืองบุคลากร งบประมาณ เวลาในการควบคุมและตรวจสอบ

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 189) ได้ทำการศึกษาคำมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าเงื่อนไขที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน แบ่งได้เป็น เงื่อนไขที่สนับสนุน คือ 1) เงื่อนไขเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ การที่มีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนการมีสถาบันทางศาสนาเป็นศูนย์กลางชุมชน ผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน 2) เงื่อนไขเกี่ยวกับคณะครู ได้แก่ การมีครูที่เป็นคนในท้องถิ่น คณะครูให้ความสำคัญและไปร่วมงานที่เป็นกิจกรรมของชุมชนและของคนในชุมชน 3) เงื่อนไขเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีศักยภาพในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ความโปร่งใสในการบริหารด้านงบประมาณและการเงินการเปิดโอกาสให้บุคลากรในชุมชนเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ของโรงเรียนเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การมีคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน และ เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคนั้น คือ 1) เงื่อนไขเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ คนในชุมชนขาดความรู้เรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนการสอน ความไม่สนใจของคนในชุมชนเรื่องการจัดการเรียนการสอน 2) เงื่อนไขเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนไม่สามารถให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญแก่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง 3) เงื่อนไขเกี่ยวกับระบบราชการ ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรจากส่วนกลาง การทำงานตามระบบราชการ การที่โรงเรียนจะดำเนินการกิจให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญโรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างดี โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การดำเนินการขององค์กรต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจนการดำเนินงานของคณะกรรมการ การโรงเรียนก็เช่นเดียวกันต้องมีการกำหนดบทบาท

หน้าที่ที่ชัดเจนและควรตั้งอยู่บนความเชื่อหรือแนวคิดที่ว่า ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม (สำนักงานประสานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. 2540)

1.10 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ แนวคิดการพัฒนา รูปแบบผสมผสานกันออกเป็นแนวคิด "รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย" ระบบ หมายถึง หน่วยรวม ที่เกิดจากหน่วยย่อย ๆ หลายหน่วยที่มีความสัมพันธ์กัน มารวมกัน หน่วยรวมที่เกิดขึ้นมีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากผลรวมของหน่วยย่อย แต่ละหน่วยจะมีผลกระทบต่อระบบทั้งหมดด้วย ชนิดของระบบ ได้แก่ ระบบปิด (Closed system) หมายถึง ระบบที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับระบบภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบเปิด (Open system) หมายถึง ระบบที่ทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสิ่งแวดล้อม ภายนอก ตลอดเวลา

1.10.1 การคิดเชิงระบบ (Systems thinking) หมายถึง ลักษณะของการคิด เชื่อมโยงการคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในภาพรวม คิดเชิงสังเคราะห์มากกว่าคิดแยกแยะ มองเห็น ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ส่วนต่าง ๆ ของระบบทั้งความสัมพันธ์เชิงลึกและแนวกว้าง ในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ซับซ้อนมากกว่าคิดแบบเหตุผลเชิงเส้นตรง คิดเน้นที่กระบวนการหรือแบบแผน (Pattern) มากกว่าภาพเป็นจุด ๆ (Events) ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของการจัดองค์กรนั้น เปลี่ยนไปจากอดีตเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การแข่งขัน พฤติกรรมของลูกค้า ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ทำให้การจัดองค์กร ต้องปรับเปลี่ยน กลยุทธ์ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อมุ่งให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งแนวทางแห่งความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความสามารถในการคิดที่เป็นระบบโดยมีสาระสำคัญ คือ การอยู่ร่วมกันด้วยดี ประสานสอดคล้องแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความถนัด เป็นเครือข่ายที่มีเป้าหมายหรือความต้องการเดียวกัน และเป็นที่ยอมรับว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กร คือความสามารถในการคิดเชิงระบบ (Systems thinking) ของคณะผู้บริหารหรือหัวหน้างานทุกระดับ

แนวทางการนำแนวคิดเชิงระบบไปพัฒนางาน การคิดเชิงระบบเป็นการมองภาพรวม (Holistic approach) ดังนั้นในการปฏิบัติงาน หากผู้ใดสามารถมองเห็นภาพรวมของงานได้อย่างครบถ้วนก็จะสามารถระบุได้ว่า ปัจจัยใดยังบกพร่องและเป็นปัญหา ซึ่งไม่ใช่ทุกปัจจัยเป็นปัญหา การแก้ไขก็แก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหา การนำความคิดเชิงระบบไปใช้ในการพัฒนางานอาจมีแนวทาง ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจน 2) กำหนดงานที่

เกี่ยวข้องที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ครบถ้วน 3) กำหนดกระบวนการทำงานในแต่ละงาน ทั้งในส่วนระบบใหญ่และระบบย่อยให้ครบถ้วน 4) วิเคราะห์ระบบการทำงานและตัดสินใจ เลือกวิธีทำงานที่เหมาะสม 5) ประเมินผลทั้งระบบและปรับปรุงแก้ไข

การคิดเชิงระบบกับการพัฒนาองค์กร คือ องค์กรที่มีประสิทธิภาพต้องนำระบบ การคิดเชิงระบบมาจัดการระบบต่าง ๆ ในองค์กรให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ซึ่งองค์ประกอบ ด้วยระบบหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ประกอบกัน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างแยก ไม่ออก ทั้งหมดรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน การคิดเชิงระบบในสถานศึกษาจะไม่มองเฉพาะฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการการเรียนการสอน ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่จะมอง ภาพรวมทั้งองค์กรด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารเป็นกระบวนการการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผลผลิตในการศึกษา ได้แก่ นักเรียน ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การออกแบบระบบที่ดีจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ ที่มีพื้นฐาน การคิดเชิงระบบอย่างแท้จริง

1.10.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ รูปแบบเป็นสิ่งแสดงถึง ความสัมพันธ์หรือการควบคุมการอ้างอิง หรือแปลความหมายของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่ง รูปแบบมีรายละเอียด ตามความหมาย ดังนี้

รูปแบบ (Model) หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง เป็นวิธีการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและ จินตนาการของบุคคลที่มีปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารใน ลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจง่าย และสามารถเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับ (ไพรัช ติตย์ผาด. 2544 : 30)นอกจากนี้ ความหมายของรูปแบบ หากแยกประเภทตามลักษณะ ที่ปรากฏ สามารถจัดประเภทของรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (Keeves. 1994 : 33)

1) Analog models หมายถึง แบบหุ่นจำลองเชิงเทียบเคียง โดยวิธีการจำลอง จากของจริงหรือคล้ายกับของจริง อาจมีขนาดแตกต่างจากขนาดจริงไปบ้าง เช่น หุ่นจำลอง รถยนต์ หุ่นจำลองเครื่องบิน เป็นต้น ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเชิงกายภาพ จุดอ่อนที่พบ คือ ไม่สามารถระบุความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบภายในแบบจำลองได้อย่างชัดเจน

2) Semantic models หมายถึง รูปแบบที่ใช้ภาษาในการอธิบาย หรือเรียกว่า รูปแบบเชิงข้อความ โดยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องใดเรื่อง

หนึ่ง เช่น รูปแบบเกี่ยวกับเจตคติ รูปแบบเกี่ยวกับผลการเรียนแบบต่าง ๆ จุดอ่อนของรูปแบบนี้คือ ขาดความชัดเจน ยกแก่การทดสอบ โครงสร้างของรูปแบบ

3) Schematic models หมายถึง รูปแบบที่ใช้แผนภูมิ (Diagram) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีผลต่อกัน เช่น การเขียนรูปแบบโครงสร้างขององค์การบริหารงาน เป็นต้น

4) Mathematic models หมายถึง รูปแบบที่แสดงออกในรูปของสูตรหรือสมการทางคณิตศาสตร์จึงมักเรียกรูปแบบนี้ว่า รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ โดยเริ่มมีการนำมาใช้ในช่วงปี ค.ศ.1960 ในสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ต่อมาได้ขยายผลไปทางด้านการวิจัยทางการศึกษาและสาขาวิชาอื่น ๆ เพราะสามารถทดสอบสมมติฐานได้และนำไปสู่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ

5) Causal models หมายถึง รูปแบบเชิงสาเหตุ เป็นรูปแบบที่อยู่ในระดับขั้นสูง โดยมีตัวแปรแต่ละตัว แสดงความสำคัญเชิงสาเหตุกับตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ

5.1) Recursive models หมายถึง รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของสาเหตุตัวแปรอื่นที่มีเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุ ไปในทางเดียวหรือไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

5.2) Non-recursive models หมายถึง รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของสาเหตุแบบเส้นคู่ระหว่างตัวแปร โดยทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปรหนึ่ง อาจเป็นได้ทั้งสาเหตุและผลของตัวแปรอื่น ๆ ภายในรูปแบบนั้น คือ ทั้งความสัมพันธ์ไปและย้อนกลับ

จากความหมายของรูปแบบตามที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ให้ความเห็นสามารถสรุปได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจริง รูปแบบที่เป็นแบบอย่างหรือแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่าง แต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ

ลักษณะที่ 2 รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

ลักษณะที่ 3 รูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่พึงปรารถนา ซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติ หรือเกิดได้ยากในโลกของความจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เราอยากได้กับความสามารถหาสิ่งที่ต้องการนั้นแตกต่างกันมาก เช่น เมืองในอุดมคติ

ลักษณะที่ 4 รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำ (Validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) แล้ว สามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิธีการทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติได้ด้วย

องค์ประกอบของรูปแบบ บาร์โด และฮาร์ทแมน (Bardo and Hartman. 1982 : 15) ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุว่ารูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใด จึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม (Ivancevich, Donnelly, Gibson. 1989 : 23) การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้า ส่งเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี เป็นรูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ ควรมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ ดังนี้ (Keeves. 1994 : 13)

ประการที่ 1 รูปแบบ ควรประกอบด้วย ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม (Associative relationship)

ประการที่ 2 รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

ประการที่ 3 รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนี้ นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

ประการที่ 4 รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมเดลใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาที่ทำการสอนระดับปฐมวัยและการพัฒนาการด้านสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยศึกษาสภาพการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเซนต์เทเรซาและ โรงเรียนวัดบ้านยาง ว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ประสิทธิภาพของคุณภาพการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีเยี่ยมมาจากสาเหตุใดบ้าง ซึ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา ทั้ง 4 ภารกิจ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ทำการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยศึกษาจากแผนพัฒนาโรงเรียน แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน การจัดระบบการบริหารจัดการในสถานศึกษา การนิเทศกำกับติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานและการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละปีการศึกษา โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเองจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนนบริบทของสถานศึกษา ได้แก่ สภาพห้องเรียน บริเวณโรงเรียน ผู้เรียน ครูและบุคลากร กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกต ประกอบกับการศึกษาเอกสารการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่โรงเรียนต้นแบบ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพห้องเรียน บริเวณโรงเรียน ผู้เรียน ครูและบุคลากร กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยสรุปสังเคราะห์เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยแล้วนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาการด้านหลักสูตร การพัฒนาการด้านครูผู้สอน การพัฒนาการด้านกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนา การด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาการด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จากนั้นผู้วิจัยนำปัจจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไปเก็บข้อมูลที่โรงเรียนต้นแบบ โดยการสอบถาม สันทนา และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการดำเนิน งานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อนำผลจากการศึกษามาวิเคราะห์และจัดทำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยต่อไป

เกณฑ์ในการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานและระบบการการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนต้นแบบ และการแปรผลข้อมูลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหาร

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		หมายเหตุ
	(\bar{X})	SD	
1. ด้านการพัฒนาการบริหาร			
1. จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานทุกฝ่าย	5.00	0.37	ปฏิบัติมากที่สุด
2. มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	3.67	0.92	ปฏิบัติมาก
3. มีระบบการตรวจสอบที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	4.17	1.03	ปฏิบัติมาก
4. มีการใช้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนางาน	4.33	0.89	ปฏิบัติมาก
5. จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเป็นระบบ ตรวจสอบได้	4.00	1.34	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.23	0.91	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 28 พบว่า โรงเรียนเซนต์เทเรซาและ โรงเรียนวัดบ้านยาง มีสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศึกษาโดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานทุกฝ่ายผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$) ส่วนมีการใช้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนางาน มีระบบตรวจสอบที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเป็นระบบตรวจสอบได้ และมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, $\bar{X}=4.17$, $\bar{X}=4.00$ และ $\bar{X}=3.67$ ตามลำดับ)

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาครูผู้สอน

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		ระดับการปฏิบัติ
	(\bar{X})	SD	
2. ด้านการพัฒนาครูผู้สอน			
1. จัดครูให้มีคุณสมบัติตรงกับสาขาที่สอน	4.00	1.25	ปฏิบัติมาก
2. พัฒนาครูให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับหลักสูตร	3.83	3.65	ปฏิบัติมาก
3. จัดจำนวนครูพอเพียงกับนักเรียน	4.00	1.45	ปฏิบัติมาก
4. สร้างระบบการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นมืออาชีพ	4.00	1.67	ปฏิบัติมาก
5. จัดระบบการประเมินผลการสอนสม่ำเสมอ	4.00	1.53	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.96	1.91	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 29 พบว่า โรงเรียนเซนต์เทเรซาและ โรงเรียนวัดบ้านยาง มีสภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาครูผู้สอนโดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดครูให้มีคุณสมบัติตรงกับสาขาที่สอน จัดจำนวนครูพอเพียงกับนักเรียน มีการสร้างระบบการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นมืออาชีพและจัดระบบการประเมินผลการสอนสม่ำเสมอ ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเท่ากันคือ ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับหลักสูตร ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกันแต่มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนา
หลักสูตร

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		ระดับการปฏิบัติ
	(\bar{X})	SD	
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร			
1. มีระบบวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับวัย อย่างเป็นรูปธรรม	4.33	2.71	ปฏิบัติมาก
2. จัดระบบส่งเสริมความสามารถทาง สติปัญญาสอดคล้องกับหลักสูตร	3.67	1.54	ปฏิบัติมาก
3. ใช้ระบบสารสนเทศจัดการหลักสูตรอย่าง เหมาะสม	4.17	0.92	ปฏิบัติมาก
4. พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงสังคม ท้องถิ่น	4.17	0.92	ปฏิบัติมาก
5. ประเมินผลการใช้หลักสูตรสม่ำเสมอ	3.83	2.66	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	1.75	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 30 พบว่า โรงเรียนเซนต์เทเรซาและ โรงเรียนวัดบ้านยาง มีสภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีระบบวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับวัยอย่างเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.33$) การใช้ระบบสารสนเทศจัดการหลักสูตรอย่างเหมาะสม และการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงสังคมท้องถิ่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาเท่ากัน ($\bar{X} = 4.17$) ส่วน การประเมินผลการใช้หลักสูตรสม่ำเสมอและการจัดระบบส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาสอดคล้องกับหลักสูตร มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากลดลงตามลำดับ ($\bar{X} = 3.83$ และ $\bar{X} = 3.67$)

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		ระดับปฏิบัติ
	(\bar{X})	SD	
4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้			
1 จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นสำคัญ	3.67	0.87	ปฏิบัติมาก
2 พัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ตลอดเวลา	3.83	0.54	ปฏิบัติมาก
3 พัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยสม่ำเสมอ	4.17	3.28	ปฏิบัติมาก
4 จัดการประเมินผลการเรียนรู้เป็นระบบ	4.67	1.60	ปฏิบัติมากที่สุด
5 ใช้ผลการประเมินจากการเรียนรู้แก้ไขข้อบกพร่องให้กับนักเรียนทุกคน	3.67	2.37	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.00	1.73	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 31 พบว่า โรงเรียนเซนต์เทเรซา และโรงเรียนวัดบ้านยาง มีสภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลปฏิบัติดังนี้ โรงเรียนจัดการประเมินผลการเรียนรู้เป็นระบบ มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดมีสภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.67$) ส่วนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยสม่ำเสมอผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) การพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตลอดเวลา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นสำคัญ และใช้ผลการประเมินจากการเรียนรู้แก้ไขข้อบกพร่องให้กับนักเรียนทุกคน มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, $\bar{x} = 3.67$ และ $\bar{x} = 3.67$)

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		หมายเหตุ
	(\bar{X})	SD	
5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง			
1. จัดระบบสื่อสารกับผู้ปกครองได้รวดเร็ว	3.33	0.86	ปฏิบัติปานกลาง
2. มีข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองในการพัฒนา สติปัญญาเด็ก	3.50	3.17	ปฏิบัติปานกลาง
3. มีความร่วมมือกับผู้ปกครองในกิจกรรมต่างๆทุก กิจกรรม	3.50	1.64	ปฏิบัติปานกลาง
4. มีผู้แทนจากผู้ปกครองร่วมกิจกรรมต่างๆสม่ำเสมอ	4.67	0.67	ปฏิบัติมากที่สุด
5. ประเมินผลการตอบรับจากผู้ปกครองอย่างเป็น ระบบ	4.17	1.58	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.83	1.45	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 32 พบว่า โรงเรียนเซนต์เทเรซาและ โรงเรียนวัดบ้านยาง มีสภาพการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนต้นแบบมีผู้แทนจากผู้ปกครองร่วมกิจกรรมต่างๆสม่ำเสมอ มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ประเมินผลการตอบรับจากผู้ปกครองอย่างเป็นระบบ มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนมีความร่วมมือกับผู้ปกครองในกิจกรรมต่างๆทุกกิจกรรม และมีความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาสติปัญญาเด็ก มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนมีการจัดระบบสื่อสารกับผู้ปกครองได้รวดเร็ว มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$)

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้าน
สื่อและแหล่งเรียนรู้

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		หมายเหตุ
	(\bar{x})	SD	
6. ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้			
1. จัดระบบการพัฒนาสื่อการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร สม่ำเสมอ	4.00	2.49	ปฏิบัติมาก
2. จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน	3.67	0.93	ปฏิบัติมาก
3. จัดระบบการคิดค้นสื่อและผลิตเพื่อการเรียนรู้	3.83	1.72	ปฏิบัติมาก
4. จัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย	3.83	0.87	ปฏิบัติมาก
5. จัดสถานที่เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตลอดเวลา	3.83	0.76	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.83	1.35	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 33 พบว่า โรงเรียนโรงเรียนเซนต์เทเรซาและ โรงเรียนวัดบ้านยาง มีการสภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดระบบการพัฒนาสื่อการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) การจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย จัดระบบการคิดค้นสื่อและผลิตเพื่อการเรียนรู้ และ จัดสถานที่เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตลอดเวลา มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{x} = 3.83$) ส่วนการจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากรองลงมา ($\bar{x} = 3.67$)

ตารางที่ 34 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการพัฒนาด้านสติปัญญาที่มีประสิทธิภาพของ
โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับปฐมวัย

สภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ย		ระดับปฏิบัติ
	(\bar{X})	SD	
1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการบริหาร	4.23	0.91	ปฏิบัติมากที่สุด
2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครู	3.97	1.91	ปฏิบัติมาก
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.03	1.75	ปฏิบัติมาก
4. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้	4.00	1.73	ปฏิบัติมาก
5. ยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	3.83	1.45	ปฏิบัติมาก
6. ยุทธศาสตร์ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	3.83	1.35	ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	1.51	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 34 พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีขีดความสามารถและการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยอดเยี่ยม โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายยุทธศาสตร์ พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตร ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, $\bar{X} = 4.00$ และ $\bar{X} = 3.97$ ตามลำดับ) ส่วน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาผู้ปกครอง และ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากรองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.83$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องเริ่มต้นที่ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีหลักสูตรเป็นทิศทางในการจัดการศึกษา มีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และประการสุดท้ายต้องมีสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเพียงพอ

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมในระยะที่ 1 และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาผู้วิจัย นำมากำหนดกรอบร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาครู ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ นำเสนอที่ประชุมสนทนากลุ่ม และจัดระดมสมอง โดย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สำหรับการวิจัยประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการ กลุ่มครูผู้สอน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย รวมจำนวน 25 คน ในวันที่ 17 ตุลาคม 2554 ณ โรงแรมอินทวา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เข้าประชุม สนทนากลุ่ม และจัดเวทีระดมสมองโดยใช้เครื่องมือแบบตรวจรายการสอบความสอดคล้อง ตามกรอบภารกิจของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และเกณฑ์ มาตรฐานของหลักสูตรการจัดการศึกษাপฐมวัย พุทธศักราช 2546 ผลการดำเนินการมี รายละเอียดดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองของผู้เกี่ยวข้อง

ผลการสนทนากลุ่มและ การระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่มและระดมสมอง
<p>กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1.ด้านพัฒนาการบริหาร</p> <p>2.ด้านการพัฒนาครู</p> <p>3.ด้านการการพัฒนา หลักสูตร</p>	<p>1.SWOT แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ 2.กำหนดวิสัยทัศน์ 3. มาตรฐาน ตัวชี้วัดความสำเร็จ 4.นิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง 5.นำผลการนิเทศฯร่วมพิจารณาวิธีการพัฒนา</p> <p>1.แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ตั้งคณะทำงาน 2.สำรวจความต้องการในการพัฒนา 3.จัด/เข้าร่วมการอบรม/สัมมนา</p> <p>4.ประเมินผล/การพัฒนา 5.วิเคราะห์ผลการพิจารณา เพื่อนำไปพิจารณา</p> <p>1. ตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร สภาพปัญหา 2.ประชุมเชิงปฏิบัติการ สภาพปัญหา การใช้หลักสูตร 3. สรุป/วิเคราะห์ หาวิธีการพัฒนาหลักสูตร 4.ใช้หลักสูตรตามที่พัฒนา 5.ปรับปรุงหลักสูตร ใช้ในปีการศึกษาต่อไป</p>

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ผลการสนทนากลุ่มและ การระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มและระดมสมอง
4.ด้านพัฒนาการเรียนรู้	1. ประชุมวางแผนครูผู้รับผิดชอบ จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ 2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผน 3. ผลิตสื่อ/ อุปกรณ์ 4. ประเมินผลการจัดกิจกรรมสะท้อนผล การจัด กิจกรรม 5. นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา
5.ด้านการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง	1. ประชุม วางแผนคณะดำเนินงาน จัดตั้งภาคีเครือข่าย 2. ประชาสัมพันธ์ 3. ประชุมผู้ปกครองภาคีเครือข่าย 4. จัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับ ห้องเรียน 5. นำผลการประเมิน ไปพัฒนาสอบถามความคิดเห็น ผู้ปกครอง
6.ด้านพัฒนาสื่อและแหล่ง เรียนรู้	1. จัดตั้งคณะกรรมการจัดหา/พัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ 2. ประชุมวางแผนดำเนินการ 3. จัดหาพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ (ผลิตเอง- ตำรวจรูป) 4. ประเมินผลการใช้ผลและแหล่งเรียนรู้ 5. นำผลการประเมิน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล
กลุ่มผู้ปกครอง 1.ด้านการพัฒนาการ บริหาร	1. กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาในระดับปฐมวัย 2. จัดครูที่มี ความรู้ความเข้าใจความสามารถในระดับปฐมวัย 3. จัดสื่อ อุปกรณ์ให้แก่ครูและนักเรียน 4. มีการนิเทศติดตาม เพื่อปรับปรุง พัฒนา 5. ดำเนินการบริหารมีส่วนร่วมตรวจสอบได้ 6. เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัย 7. มีการให้ขวัญกำลังใจกับ 1. จัดอบรมพัฒนาครูอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2. ครูอุทิศตน เวลา ทรัพย์สินให้กับเด็ก 3. ศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ 4. จัด

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มและระดมสมอง
2.ด้านการพัฒนาครู	ให้มีขบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. ครูเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ
3.ด้านการพัฒนาหลักสูตร	1. ศึกษาหลักสูตร 2.จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับห้องเรียนนำไปปฏิบัติ 3.ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย 4.มีการประเมินการใช้หลักสูตร 5.มีการปรับปรุงหลักสูตร 6.ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำพัฒนาหลักสูตร
4.ด้านการพัฒนาการเรียนรู้	1.บูรณาการการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย 2.ครูมีเทคนิควิธีการที่จะพัฒนาเต็มศักยภาพ 3.มีการวัดประเมินผลอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง 4.พัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล 5.ให้อิสระแก่เด็กในการเรียน
5.ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	1.มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน ห้องเรียน 2.ส่งเสริมสนับสนุนในการหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ 3.มีบทบาทในการประเมินพัฒนาของเด็ก 4.มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น 5.มีเวลาให้แก่เด็กและโรงเรียน
6.ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้	1.มีการสนับสนุนจัดหาสื่องบประมาณในการซื้อสื่อ อุปกรณ์ 2.จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเอื้อต่อการเรียนรู้ 3.นำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
กลุ่มครูผู้สอน 1. ด้านการพัฒนาการบริหาร	1.จัดครูให้เพียงพอกับนักเรียน 2.จัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน/สนามเด็กเล่นให้อยู่ในบริเวณเดียวกัน 3.จัดสภาพห้องเรียนให้สะอาดน่าอยู่และเพียงพอ

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ผลการสนทนากลุ่มและ การระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มและระดมสมอง
2. ด้านการพัฒนาครู	1. ครูควรพัฒนาตนเองโดยมาโรงเรียนก่อนเวลา และกลับหลังเวลา 2. ครูควรเอาใจใส่นักเรียนให้มากขึ้น โดยการนำเสนอ/รายงานพัฒนาเด็ก, พฤติกรรมเด็ก, อาหารที่ได้รับประทานในแต่ละวันต่อผู้ปกครอง 3. ครูควรนำผลการอบรมของครูมาพัฒนา นักเรียนอย่างจริงจัง
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	1. ควรมีแผนการสอน/บันทึกการสอนที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม/รับรู้ในเรื่องกิจกรรมการสอนในแต่ละสัปดาห์ 2. ครูควรฝึกให้เด็กอ่านประสมคำ รู้จักพยัญชนะ สระตั้งแต่เล็ก ๆ ตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งภาษาไทย/อังกฤษ
4. ด้านการพัฒนาการเรียนรู้	1. พัฒนาด้านการอ่านอยากให้มีนิทานสำหรับเด็ก (มุมหนังสือ)/ ส่งเสริมการรักการอ่าน 2. ฝึกให้เด็กรัก/อ่าน/ฝึกยืมหนังสือ/ ส่งเสริมให้เด็กเล่นดนตรี/กีฬา/การฝึกการออมเงิน 3. ควรมีการประเมินผลการเรียนที่ชัดเจนทุกด้านในแต่ละภาคเรียนเสนอให้ผู้ปกครองทราบ 4. ครูและนักเรียนฝึกการนำเสนอข่าวสารที่ทันสมัยให้เพื่อนฟังทุกวัน 5. ครูควรให้ความรู้เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เด็กทราบ
5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	1. โรงเรียนควรมีการประสานกับผู้ปกครองและชุมชนควรมีการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 5 วัน 2. ควรมีการประชุมครู, ผู้ปกครอง เพื่อช่วยพัฒนาเด็ก ภาคเรียนละ 2 ครั้ง 3. ควรมีแฟ้มงานนักเรียน ส่งให้ผู้ปกครองทราบเดือนละ 1 ครั้ง 4. นักเรียน/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแข่งกีฬา, และการแสดงต่าง ๆ โรงเรียนพิเศษให้ชัดเจน 5. ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ ตัวเองได้กล้าแสดงออก

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่มและระดมสมอง
6.ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้	1.จัดสื่อการสอนให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน 2.จัดกิจกรรมทัศนศึกษาในสถานที่สำคัญ ๆ 3ปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย 4.ควรส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ
กลุ่มศึกษานิเทศก์	1.ประชุมวางแผนการพัฒนาร่วมกันทุกองค์กร 2.กำหนดกลยุทธ์และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน 3.กำหนดบทบาทหน้าที่ กระจายการทำงานและงบประมาณในการดำเนินงานที่ชัดเจน 4.ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารด้านงานวิชาการ งบประมาณบริหารบุคคล 5.ดำเนินการตามกลยุทธ์และแผนที่กำหนด 6.ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุง/
1.ด้านการพัฒนาการบริหาร	1.ศึกษาสุขภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู 2.ให้ความรู้จากการอบรม/ศึกษาดูงานสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 3.การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา 4.การนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู 5.ปรับปรุง/แก้ไขเพื่อผลที่ดีขึ้น
2.ด้านการพัฒนาครู	1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประชุม/ชี้แจงเพื่อกำหนดความคาดหวังร่วมกัน 2.วิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตรระดับปฐมวัย 3.กำหนดกรอบแผนพัฒนาผู้เรียน เป็นหลักสูตร 4.ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 5.พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและโรงเรียน 6.ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
3.ด้านการพัฒนาหลักสูตร	1. สร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรครู ผู้บริหารและ ผู้ปกครอง 2. การพัฒนาตนเองของครู ผู้สอน 3.ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย 4.ประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา 5.ปรับปรุง/แก้ไข และรายงานผลการประเมิน
4.ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อ	

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ผลการสนทนากลุ่มและ การระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์อาการสนทนากลุ่มและระดมสมอง
5. ด้านการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง	1. ร่วมประชุมชี้แจงสภาพปัญหาและความต้องการของ สถานศึกษากับชุมชนทุกภาคเรียนการศึกษา การประกันคุณภาพ 2. ศึกษา/สอบถามความคาดหวังของชุมชน/ผู้ปกครอง 3. ให้ ชุมชน/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารจัดการ การ โดยเฉพาะมีส่วนร่วมในการศึกษาและการประกันคุณภาพ 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการการระดมทรัพยากร 5. ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภูมิปัญญาและ เข้ามาเป็นวิทยากรใน โรงเรียน 6. สถานศึกษารายงานผลการ ประเมินเป็นด้านสติปัญญาให้ผู้ปกครองทราบ 7. มีการติดตาม และการสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อได้ ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน
6. ด้านการพัฒนาสื่อและ แหล่งเรียนรู้	1. ประชุมวางแผนในการพัฒนาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา 2. การกำหนดงบประมาณในการจัดซื้อ/จัดหาสื่อ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา 3. การพัฒนาสื่อของครูผู้สอนตามแผนการจัด การเรียนรู้และเชิญผู้ปกครองมาร่วมผลิตสื่อ 4) ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้มี ประสิทธิภาพ 5) ประเมินผลการใช้สื่อ หรือความพึงพอใจใน การใช้สื่อระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในระดับปฐมวัย 3. จัดสื่ออุปกรณ์ให้แก่ครูและ นักเรียน 4. มีการนิเทศติดตาม เพื่อปรับปรุงพัฒนา 5. ดำเนินการ บริหารแบบโปร่งใสตรวจสอบได้ 6. เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ครูปฐมวัย 7) มีการให้ขวัญกำลังใจกับครู

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ผลการสนทนากลุ่มและ การระดมสมอง	ผลการวิเคราะห์อาการสนทนากลุ่มและระดมสมอง
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	
1.ด้านการพัฒนาการบริหาร	1. กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาในระดับปฐมวัย 2. จัดครูที่มี 1. แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ตั้งคณะทำงาน 2. ตรวจสอบ ต้องในการพัฒนา 3.จัด/เข้าร่วมการอบรม/สัมมนา 4. ประเมินผล/การพัฒนา 5. วิเคราะห์ผลการพิจารณา เพื่อนำไป พิจารณา
2.ด้านการพัฒนาครู	1. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์หลักสูตร สภาพปัญหา 2. ประชุมเชิงปฏิบัติการสภาพปัญหาการใช้ หลักสูตร 3.สรุป/วิเคราะห์ หาวิธีการพัฒนาหลักสูตร 4. ใช้หลักสูตรตามที่พัฒนา 5.ปรับปรุงหลักสูตรใช้ปีการศึกษา ต่อไป
3.ด้านการพัฒนาหลักสูตร	1. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์พัฒนาด้านสติปัญญา ที่ ชัดเจน 2. ประเมินผลการพัฒนาการด้านสติปัญญาให้ชัดเจน 1. ประชุมวางแผนคณะดำเนินงาน 2. ประชาสัมพันธ์ 3. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน 4) ประเมินผลโดยผู้ปกครอง
4.ด้านการพัฒนาการเรียนรู้	1. จัดตั้งคณะกรรมการจัดหา/พัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ 2. จัดระบบการผลิตสื่อที่เป็นระบบมีเป้าหมายชัดเจน 3. จัดหา พัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ (ผลิตเอง/สำเร็จรูป)
5.ด้านการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง	4. ประเมินผลการใช้ผลและแหล่งเรียนรู้ 5. นำผลการประเมิน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ
6.ด้านการพัฒนาสื่อและ แหล่งเรียนรู้	

จากตารางที่ 35 พบว่า ผลการสนทนากลุ่ม และการระดมสมองของผู้เกี่ยวข้อง สามารถสร้างเป็นร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ ผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม และการระดมสมองของผู้เข้าประชุมกลุ่มย่อย ออกเป็นราย ุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา หลักสูตร ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูผู้สอน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ทำการสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์จากการสนทนากลุ่ม และกำหนดเป็น โครงการในแผนปฏิบัติการ มีตารางรายละเอียดดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านการ พัฒนาการบริหาร สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	การสังเคราะห์กลยุทธ์จากการ สนทนากลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง	โครงการในแผนปฏิบัติการจาก การระดมสมอง
1.พัฒนาการ ด้านบริหาร	1.สร้างความตระหนักให้ ผู้บริหารในการทำแผนอย่าง ต่อเนื่อง 2. ทำแผนพัฒนาด้านสติปัญญา แบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 3. การนิเทศ กำกับติดตามและ ประเมินผลที่เน้นการพัฒนา ด้านสติปัญญา 4.การส่งเสริมสนับสนุน ทรัพยากรที่ เน้นการพัฒนาด้าน สติปัญญาอย่างต่อเนื่อง	1.โครงการสร้างความตระหนักในกา ปฏิบัติงานตาม รูปแบบที่กำหนด 2. โครงการกำหนดสมรรถนะผู้บริหาร 3. โครงการบูรณาการความสัมพันธ์ใน องค์กรและสังคมสำหรับผู้นำและนัก บริหาร” 4. อบรมการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนที่กำหนด 5. โครงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตรวจสอบได้ 6. โครงการบำรุงขวัญกำลังใจกับครู 7.โครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่ กระจายการทำงานและงบประมาณ ในการ ดำเนินงานที่ชัดเจน

จากตารางที่ 36 พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการบริหาร ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ และโครงการในแผนปฏิบัติการ 7 โครงการรองรับที่จะส่งผลให้ยุทธศาสตร์สำเร็จได้

ตารางที่ 37 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครู สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	การสังเคราะห์กลยุทธ์จากการ สนทนากลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง	โครงการในแผนปฏิบัติการจาก การระดมสมอง
2.การพัฒนาครู	1. การอบรมสัมมนา 2. การศึกษาดูงาน 3. การเป็น Coaching 4. การวิจัยปฏิบัติการ	1. โครงการสำรวจความต้องการในการพัฒนา 2. โครงการพัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดกิจกรรม 3. โครงการพัฒนาบุคลากรระดับปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการสอบแบบมอนเทซซอรี 4. โครงการศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ 5. โครงการ จัด/เข้าร่วมการอบรม/สัมมนา 6. โครงการนิเทศเชิงพัฒนา 7. โครงการแลกเปลี่ยนความรู้ 8. โครงการทำวิจัยในชั้นเรียนตามพระราชบัญญัติ 9. โครงการพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อ

จากตารางที่ 37 พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครู ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ และ
โครงการในแผนปฏิบัติการ 9 โครงการรองรับที่จะส่งผลให้ยุทธศาสตร์สำเร็จได้

ตารางที่ 38 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านการ
พัฒนาหลักสูตร สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	การสังเคราะห์กลยุทธ์จากการ สนทนากลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง	โครงการในแผนปฏิบัติการจาก การระดมสมอง
3. ด้านการ พัฒนา หลักสูตร	1. ประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์หลักสูตร 2. ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อ พัฒนาด้านสติปัญญาเด็ก ปฐมวัยให้สอดคล้องกับ ลักษณะพึงประสงค์ 3. ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเด็ก ปฐมวัย 4. การมีส่วนร่วมในการ กำหนดหลักสูตรท้องถิ่น	1. โครงการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรตามสภาพปัญหา 2. โครงการสรุปวิเคราะห์ หาวิธีการ พัฒนาหลักสูตร 3. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ สภาพ ปัญหาการใช้หลักสูตร 4. โครงการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา 5. โครงการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการ 6. โครงการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการ เรียนการสอน 7. โครงการความร่วมมือในการทำ หลักสูตรท้องถิ่นประเมินผลใช้หลักสูตร แบบมีส่วนร่วม

จากตารางที่ 38 พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์
และโครงการในแผนปฏิบัติการ 7 โครงการรองรับที่จะส่งผลให้ยุทธศาสตร์สำเร็จได้

ตารางที่ 39 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	การสังเคราะห์กลยุทธ์จากการ สนทนากลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง	โครงการในแผนปฏิบัติการจาก การระดมสมอง
4.ด้านพัฒนาการ เรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกระบวนการเรียนตาม แนวทางธรรมชาติ 2. จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาเด็กเต็ม ศักยภาพ 3. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่มี วัตถุประสงค์พัฒนาด้าน สติปัญญาที่ชัดเจน 4. ประเมินผลกระบวนการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้สื่อ การเรียนการสอนแบบมอนเทซซอรี 2. บูรณาการการเรียนการสอนอย่าง หลากหลาย 3. โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4. โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 5. โครงการห้องเรียนสีเขียว 6. โครงการวิถีพุทธ วิถีธรรม 7. โครงการการจัดการเรียนรู้ด้วยพลัง สมอง 8. โครงการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล 9. โครงการหนุนน้อมรักการอ่าน 10. โครงการพัฒนาทักษะการคิดเด็ก ปฐมวัย 11. โครงการหนุนรักสิ่งแวดลอม 12. โครงการประเมินผลการเรียนแบบ มีส่วนร่วม

จากตารางที่ 39 พบว่ายุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ และโครงการในแผนปฏิบัติการ 11 โครงการรองรับที่จะส่งผลให้ยุทธศาสตร์สำเร็จได้

ตารางที่ 40 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	การสังเคราะห์กลยุทธ์จากกร สนทนากลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง	โครงการในแผนปฏิบัติการจาก การระดมสมอง
5.การพัฒนาด้ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง	1.การสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจพัฒนาด้ สติปัญญา ของเด็กปฐมวัย 2.การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งในและนอกโรงเรียน 3.ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง ในและนอกโรงเรียน 4. มีส่วนร่วมการบริหารและระดม ทรัพยากร	1. โครงการประชุมวางแผนคณะ ดำเนินงานจัดตั้งเครือข่าย 2. โครงการร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ 3. โครงการหนุน้อยรักฝักสวนครัว 4. โครงการมีส่วนร่วมในการแข่งกีฬา ,และการแสดงต่าง ๆ 5. โครงการช่วยสอน 6. โครงการประเมินผลกิจกรรมร่วม 7. โครงการส่งเสริมสนับสนุนในการหา สื่อและแหล่งเรียนรู้

จากตารางที่ 40 พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ และโครงการในแผนปฏิบัติการ 7 โครงการรองรับที่จะส่งผลให้ ยุทธศาสตร์สำเร็จได้

ตารางที่ 41 ผลการสนทนากลุ่มและการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ สังกเคราะห์เป็นกลยุทธ์ และกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	การสังเคราะห์กลยุทธ์จากการ สนทนากลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง	โครงการในแผนปฏิบัติการจาก การระดมสมอง
6.ด้านพัฒนา สื่อและแหล่ง การเรียนรู้	1.สร้างความตระหนักให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสื่อ 2.จัดทำ จัดหา สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและทันสมัย อย่างพอเพียง 3.ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น 4.ประเมินผลการพัฒนาด้านสื่อ และแหล่งการเรียนรู้	1.โครงการพัฒนาการจัดการศึกษา ปฐมวัย 2. โครงการจัดทำสื่อ(ซื้อ/ผลิต) 3.โครงการจัดสภาพแวดล้อมและการ บริการที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน 4. โครงการความร่วมมือในการจัดทำ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นและเข้ามา เป็นวิทยากร ใน โรงเรียน 5. โครงการจัด กิจกรรมทัศนศึกษาใน สถานที่ สำคัญ ๆ ตามแหล่งเรียนรู้ 6. โครงการประเมิน ผลการใช้สื่อ และแหล่ง เรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากตารางที่ 41 พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ และโครงการในแผนปฏิบัติการ 6 โครงการรองรับที่จะส่งผลให้ยุทธศาสตร์สำเร็จได้

ตารางที่ 42 สรุปรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลยุทธ์ และโครงการในแผนปฏิบัติการ

ที่	ยุทธศาสตร์การพัฒนา	กลยุทธ์	โครงการ
1	ด้านการพัฒนาการบริหาร	4	7
2	ด้านการพัฒนาครู	4	9
3	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4	7
4	ด้านการพัฒนาการเรียนรู้	4	12
5	ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	4	7
6	ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4	6
	รวม 6 ยุทธศาสตร์	24 กลยุทธ์	48 โครงการ

จากตารางที่ 42 พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาครูผู้สอน ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้/และสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์จากการระดมสมอง จำนวน 24 กลยุทธ์ และโครงการขับเคลื่อนในแผนปฏิบัติการที่ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 48 โครงการ

เมื่อผู้วิจัย ได้ผลการเสนอแนะจากที่ประชุมแล้วจึงนำมาปรับปรุง และเขียนโครงการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและจากคำเสนอแนะ 48 โครงการที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 6 ด้าน และส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นและส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยเพื่อทำการ จากคัดเลือกกิจกรรมที่ผ่านการแสดงความเห็นด้วยจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความสำคัญมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความสำคัญมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความสำคัญปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความสำคัญน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีความสำคัญน้อยที่สุด
 เกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการกิจกรรมที่นำมาใช้เป็น โครงการเพื่อการขับเคลื่อน
 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้นำโครงการ
 กิจกรรมที่ผ่านการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ ให้ความคิดเห็นต่อโครงการที่อยู่ในระดับ
 ความสำคัญมากขึ้น ไปมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึงระดับความสำคัญมากที่สุด จึงนำไปใช้กำหนด
 เป็นทิศทางในการขับเคลื่อน รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก
 ปฐมวัย มีผลปรากฏการประเมินความสำคัญและความจำเป็นต้องนำไปใช้ปฏิบัติการจาก
 ผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตารางที่ 17 - 22

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
 กิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา
 ของเด็กปฐมวัย”ด้านการบริหาร

โครงการ/กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ	ลำดับ ที่	ผลการ ประเมิน
<u>การพัฒนาด้านการบริหาร</u>					
1. โครงการสร้างตระหนักรู้ในการปฏิบัติตาม รูปแบบที่กำหนด	4.8	0.67	มากที่สุด	1	นำไปใช้
2. โครงการกำหนดสมรรถนะผู้บริหาร	3.2	0.31	ปานกลาง	10	ไม่นำไปใช้
3.โครงการบูรณาการความสัมพันธ์องค์การของผู้นำและนักบริหาร”	3.6	0.43	มาก	8	นำไปใช้
4 โครงการอบรมการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด	3.8	0.72	มาก	7	นำไปใช้
5. โครงการบริหารแบบมีส่วนร่วมตรวจสอบได้	3.8	0.92	มาก	7	นำไปใช้
6.โครงการบำรุงขวัญกำลังใจกับครู	3.6	0.42	มาก	8	นำไปใช้
7. โครงการกำหนดบทบาทหน้าที่กระจายการทำงานและงบประมาณในการดำเนินงานที่ชัดเจน	4.6	0.62	มากที่สุด	2	นำไปใช้

จากตารางที่ 43 พบว่า ความคิดเห็นและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงการ/กิจกรรม ในการขับเคลื่อน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนาการบริหาร ที่มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุดและอยู่ในระดับมาก ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ ได้แก่ โครงการอบรมสร้างตระหนักรู้ในการปฏิบัติงานตามรูปแบบที่กำหนด ($\bar{X} = 4.8$) โครงการกำหนดบทบาทหน้าที่กระจายการทำงานและงบประมาณในการดำเนินงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.6$) โครงการอบรมการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด ($\bar{X} = 3.8$) โครงการบริหารแบบมีส่วนร่วมตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.8$) โครงการบูรณาการความสัมพันธ์องค์กรและสังคมสำหรับผู้นำและนักบริหาร” ($\bar{X} = 3.6$) และโครงการบำรุงขวัญกำลังใจกับครู ($\bar{X} = 3.6$)

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนาครู

โครงการ/ กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ	ลำดับที่	ผลการประเมิน
<u>การพัฒนาครู</u>					
1.โครงการสำรวจความต้องการในการพัฒนา	2.2	0.58	น้อย	13	ไม่นำไปใช้
2. โครงการพัฒนาครูและบุคลากรด้านการดำเนินกิจกรรม	3.2	0.58	ปานกลาง	10	ไม่นำไปใช้
3.โครงการพัฒนาบุคลากรระดับปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการสอบแบบมอนเทซซอร์รี่	4.8	0.71	มากที่สุด	1	นำไปใช้
4.โครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ	3.6	0.71	มาก	8	นำไปใช้
5. โครงการจัด/เข้าร่วมการอบรมสัมมนา	2.4	0.58	น้อย	12	ไม่นำไปใช้
6.โครงการนิเทศเชิงพัฒนา	4.2	0.58	มาก	4	นำไปใช้
7.โครงการแลกเปลี่ยนความรู้	3.2	0.58	ปานกลาง	10	ไม่นำไปใช้
8.โครงการทำวิจัยในชั้นเรียนตามพระราชบัญญัติ	3.6	0.71	มาก	8	นำไปใช้
9. โครงการพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อการนำไปใช้	3.4	0.71	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้

จากตารางที่ 44 พบว่า คิดเห็นและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงการ/กิจกรรม ในการขับเคลื่อน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนา ครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ ได้แก่โครงการพัฒนาบุคลากรระดับปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการสอนแบบมอนเทสซอร์ ($\bar{X} = 4.8$) โครงการนิเทศเชิงพัฒนา ($\bar{X} = 4.2$) โครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ($\bar{X} = 3.6$) โครงการทำวิจัยในชั้นเรียนตามพระราชบัญญัติ ($\bar{X} = 3.6$) ตามลำดับ

ตารางที่ 45 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนาหลักสูตร

โครงการ/กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ	ลำดับ ที่	ผลการ ประเมิน
การพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตร					
1. โครงการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ตามสภาพปัญหา	3.2	1.15	ปานกลาง	10	ไม่นำไปใช้
2. โครงการสรุป/วิเคราะห์ หัววิธีการ พัฒนาหลักสูตร	3.8	0.58	มาก	7	นำไปใช้
3. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ สภาพ ปัญหาการใช้หลักสูตร	2.8	0.58	ปานกลาง	11	ไม่นำไปใช้
4. โครงการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา	4.4	0.62	มาก	3	นำไปใช้
5. โครงการการจัดทำหลักสูตรแบบ บูรณาการ	3.6	0.71	มาก	8	นำไปใช้
6. โครงการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการ เรียนการสอน	4.4	0.71	มาก	3	นำไปใช้
7. โครงการประเมินผลใช้หลักสูตรแบบ มีส่วนร่วม	3.8	0.56	มาก	7	นำไปใช้

จากตารางที่ 45 พบว่า คิดเห็นและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงการ/กิจกรรม ในการขับเคลื่อน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนา หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ ได้แก่ โครงการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.4$) โครงการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.4$) โครงการสรุป/วิเคราะห์ หาวิธีการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.8$) โครงการประเมินผลใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.8$) และโครงการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการ ($\bar{X} = 3.6$) ตามลำดับ

ตารางที่ 46 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านพัฒนาการเรียนรู้อยู่

โครงการ/ กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ	ลำดับ ที่	ผลการ ประเมิน
การพัฒนาการเรียนรู้อยู่					
1. โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้สื่อการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี	4.2	0.58	มาก	4	นำไปใช้
2. โครงการบูรณาการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.6	0.71	มากที่สุด	2	นำไปใช้
3. โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	2.8	0.58	ปานกลาง	12	ไม่นำไปใช้
4. โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	3.4	0.50	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้
5. โครงการห้องเรียนสีเขียว	3.2	0.58	ปานกลาง	11	ไม่นำไปใช้
6. โครงการวิถีพุทธ วิถีธรรม	3.4	0.74	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้
7. โครงการการจัดการเรียนรู้ด้วยพลังสมอง	3.8	1.15	มาก	7	นำไปใช้
8. พัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล	4.8	0.71	มากที่สุด	1	นำไปใช้
9. โครงการหนุนน้อมรักการอ่าน	4.0	0.50	มาก	5	นำไปใช้
10. โครงการพัฒนาทักษะการคิดเด็กปฐมวัย	3.4	0.71	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้
11. โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.0	0.50	มาก	5	นำไปใช้
12. โครงการประเมินผลการเรียนแบบมีส่วนร่วม	3.4	0.71	ปานกลาง	10	ไม่นำไปใช้

จากตารางที่ 46 พบว่า คิดเห็นและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงการ/กิจกรรม ในการขับเคลื่อน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมาก ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ได้แก่ โครงการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.8$) โครงการบูรณาการการเรียนการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.6$) โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้สื่อการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ ($\bar{X} = 4.2$) โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.0$) โครงการหนุนช่วยรักการอ่าน ($\bar{X} = 4.0$) โครงการการจัดการเรียนรู้ด้วยพลังสมอง ($\bar{X} = 3.8$) ตามลำดับ

ตารางที่ 47 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ	ลำดับที่	ผลการประเมิน
<u>การพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง</u>					
1. โครงการประชุมวางแผนคณะดำเนินงานจัดตั้งเครือข่าย	3.4	0.71	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้
2. โครงการร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้	4.0	0.58	มาก	5	นำไปใช้
3. โครงการหนุนช่วยรักฝึกสวนครัว	2.8	0.58	ปานกลาง	13	ไม่นำไปใช้
4. โครงการมีส่วนร่วมในการแข่งกีฬา,และการแสดงต่างๆ	3.9	0.58	มาก	6	นำไปใช้
5. โครงการช่วยสอน	3.8	0.48	มาก	7	นำไปใช้
6. โครงการประเมินผลกิจกรรมร่วม	3.4	1.54	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้
7. โครงการส่งเสริมสนับสนุนในการหาสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.2	0.38	มาก	4	นำไปใช้

จากตารางที่ 47 พบว่า คิดเห็นและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงการ/กิจกรรม ในการขับเคลื่อน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก

ปฐมวัย” ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ ได้แก่ โครงการส่งเสริมสนับสนุนในการหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.2$) โครงการร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.0$) โครงการมีส่วนร่วมในการแข่งกีฬาและการแสดงต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.9$) โครงการช่วยสอน ($\bar{X} = 3.8$) ตามลำดับ

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรม และเนื้อหาใน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย” การพัฒนาด้านพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้

โครงการ/กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ	ลำดับที่	ผลการประเมิน
สื่อการพัฒนาด้านพัฒนาและแหล่งการเรียนรู้					
1.โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย	4.0	1.04	มาก	5	นำไปใช้
2.โครงการจัดทำสื่อ (ซื้อ/ผลิต)	3.8	0.62	มาก	7	นำไปใช้
3.โครงการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน	3.4	0.71	ปานกลาง	9	ไม่นำไปใช้
3.โครงการความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.6	0.71	มาก	8	นำไปใช้
4.โครงการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในสถานที่สำคัญ ๆ ตามแหล่งเรียนรู้	3.2	0.58	ปานกลาง	10	ไม่นำไปใช้
5.โครงการประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.6	0.74	มาก	8	นำไปใช้

จากตารางที่ 48 พบว่า คิดเห็นและผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญต่อโครงการ/กิจกรรม ในการขับเคลื่อน “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก

ปฐมวัย" ด้านการพัฒนา สื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ความสำคัญอยู่ในระดับมาก และมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ได้แก่ โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.0$) โครงการจัดทำสื่อ (สื่อ/ผลิต) ($\bar{X} = 4.0$) โครงการความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นและเข้ามาเป็นวิทยากรในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.0$) โครงการการประเมินผลการใช้สื่อและแหล่ง เรียนรู้เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.0$) ตามลำดับ

การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านโดยมีความเห็นชอบและมีกิจกรรมที่ผ่านการประเมินความเห็นชอบ จากผู้เชี่ยวชาญ ครอบคลุมยุทธศาสตร์ 6 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา 6 โครงการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาครู 4 โครงการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตร 5 โครงการ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ 6 โครงการ ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 4 โครงการ และยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ 4 โครงการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 29 โครงการ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้

1. โครงการสร้างความตระหนักในการ ปฏิบัติงานตาม รูปแบบที่กำหนด
2. โครงการพัฒนาบุคลากรระดับ ปฐมวัย โดยใช้เทคนิคการสอบแบบมอนเทสซอรี
3. โครงการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล
4. โครงการกระจายหน้าที่การทำงานและงบประมาณในการดำเนินงานที่ชัดเจน
5. โครงการบูรณาการการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย
6. โครงการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
7. โครงการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
8. โครงการนิเทศเชิงพัฒนา
9. โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้สื่อการเรียนการสอนแบบมอนเทสซอรี
10. โครงการส่งเสริมสนับสนุนในการหาสื่อและแหล่งเรียนรู้
11. โครงการหนุนช่วยรักการอ่าน
12. โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
13. โครงการร่วมจัดทำแผนการเรียนรู้อ
14. โครงการมีส่วนร่วมในการแข่งกีฬาและการแสดงต่าง ๆ
15. โครงการ สรุปลวิเคราะห์ หาวิธีการพัฒนาหลักสูตร
16. โครงการอบรมการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด

17. โครงการบริหารแบบมีส่วนร่วมตรวจสอบได้
18. โครงการประเมินผลใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม
19. โครงการการจัดการเรียนรู้ด้วยพลังสมอง
20. โครงการช่วยสอน
21. โครงการจัดทำสื่อ (ชื่อ/ผลิต)
22. โครงการบูรณาการความสัมพันธ์องค์การและสังคมสำหรับผู้นำและ

นักบริหาร”

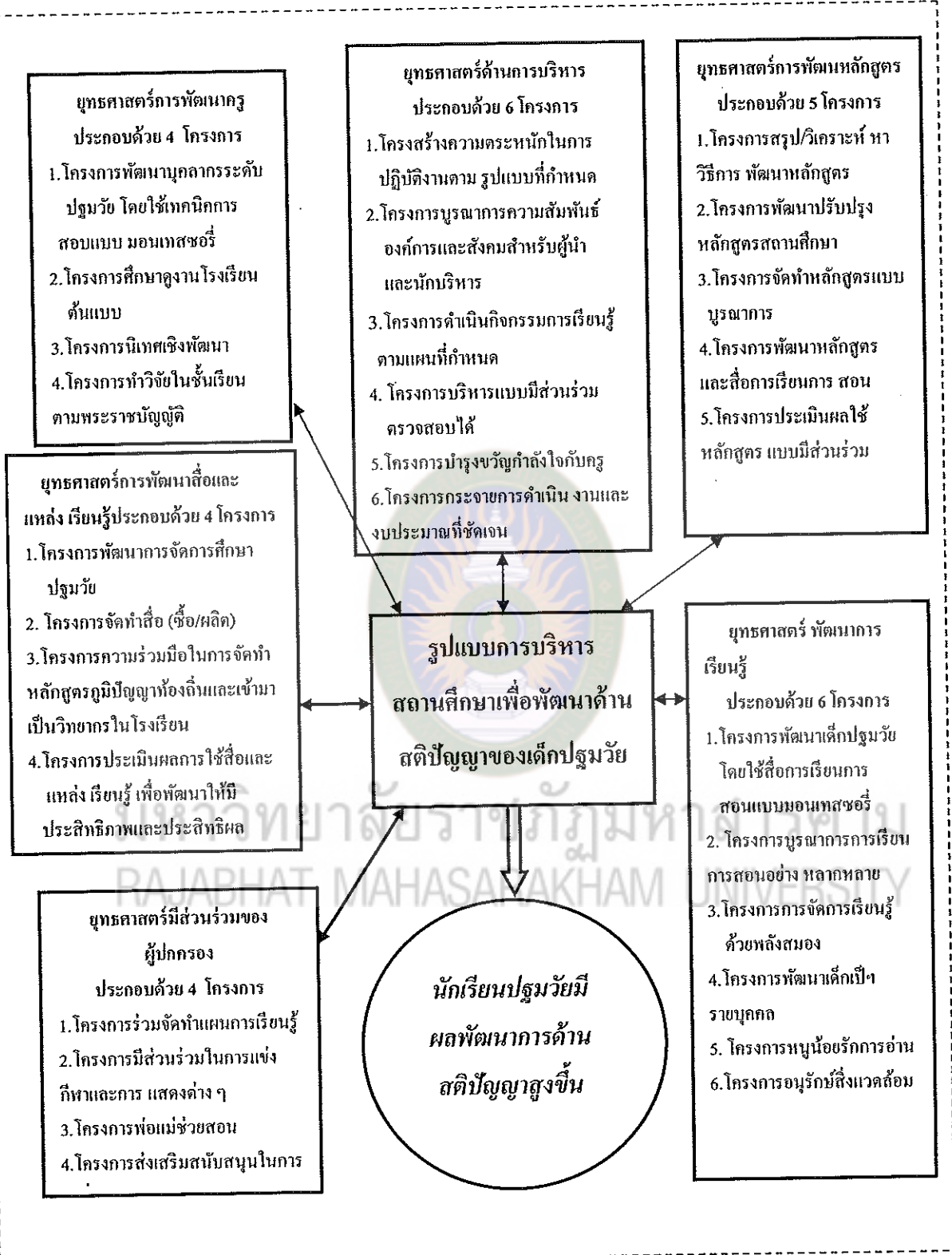
23. โครงการบำรุงขวัญกำลังใจกับครู
24. โครงการศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ
25. โครงการทำวิจัยในชั้นเรียนตามพระราชบัญญัติ
26. โครงการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการ
27. โครงการความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากร

ในโรงเรียน

28. โครงการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย
29. โครงการประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

เมื่อผู้วิจัยได้ผลการเสนอแนะจากที่ประชุมแล้วนำมาปรับปรุงรูปแบบ และเขียน

โครงการการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและจากคำเสนอแนะจำนวน 29 โครงการ ที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 6 ด้านและส่งไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของ โครงการและส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยเพื่อทำการจัดสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

จากภาพที่ 13 พบว่า 6 ยุทธศาสตร์ 29 โครงการที่เกิดจากการจัดกระบวนการสนทนา กลุ่มระดมสมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัย สามารถกำหนดทิศทางหรือตัวชี้้นำในการปฏิบัติการตามโครงการ/กิจกรรมที่สมควรนำมาพัฒนา จากนั้นผู้วิจัยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ความเห็นอีกครั้ง จนสรุปได้เป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 คือ ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้ สำหรับการบริหารสถานศึกษาโดยการดำเนินโครงการผ่านกระบวนการ PDCA ซึ่งมีการพัฒนาโดยใช้การบริหาร โดยโรงเรียนเป็นฐาน

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

3.1 หลังจากได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย จากระยะที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนทดลองได้แก่โรงเรียนชุมชนบ้านชนบทและโรงเรียนควบคุม ได้แก่โรงเรียน โนนพะยอมพิทยไพศาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันเขต 2 ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2554 ถึง วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2555 มีกำหนดการและรายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัย จำนวน 13 คน เข้ารับการอบรมสร้างความเข้าใจก่อนการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ดังตารางที่ 49

ตารางที่ 49 ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง ที่เข้ารับการอบรมชี้แจงรูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย

ลำดับที่	รายชื่อ	สาขาที่สังกัด
1	นางอุไรวรรณ กุชาดา	ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
2	นายชูศักดิ์ ธนธรรมสถิต	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
3	นางยุพาพัทธ์ สะเดา	ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
4	นางวรรณณี พิไลกุล	ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
5	นางประณีต อัมเดือน	ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
6	นางวรรณมา ชัยมาตย์	ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
7	นางสภาพร ทานา	ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
8	นางทองใส วรแสน	ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อ	สาขาที่สังกัด
9	นางมณฑา ตั้งเจริญศิริ	ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
10	นางพัชรา ตาahl้า	ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
11	นางนุเร ทองปาน	ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
12	นางวิไลวรรณ ช้างเพชร	ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
13	นางวันทนา ทองบาง	ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท
รวม 13 คน		

ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาการบริหาร การพัฒนาการพัฒนาครู ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมต่างๆ ตามกำหนดการพัฒนา ดังนี้

การอบรม“รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย”
วันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุมห้องประชุม โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท

ตารางที่ 50 ตารางการอบรม วันที่ 15 พฤศจิกายน 2554

8.30 – 9.00 น.	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมวิจัย กล่าวต้อนรับ โดย นาย อุกฤษฏ์ ชำนาญไพร ผู้ทำการวิจัย
9.00 - 9.30 น.	การประเมินระดับการปฏิบัติงาน ตามรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาก่อนการอบรม
9.30 - 10.00 น.	การอบรมสร้างความตระหนัก โดย ดร.เชิดศักดิ์ ศรีสง่าชัย
10.00 - 10.15 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.15 - 10.45 น.	อภิปรายรูปแบบการปฏิบัติงานงานตามรูปแบบการพัฒนา ทั้ง 6 ด้าน โดย ดร.วิชัย กันทาชน
10.45 - 12.15 น.	สังเคราะห์การทำงานตามรูปแบบเดิม และรูปแบบใหม่ที่ ผู้วิจัยนำเสนอ โดย ดร.ธนพร นฤนาทวัฒนา

12.15 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 13.45 น.	วิเคราะห์โครงการ 29 โครงการ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน (ด้านการบริหาร) โดย ดร.ทองเหมาะ สุภาสีบ และผู้วิจัย
13.45 - 14.45 น.	วิเคราะห์โครงการ 29 โครงการ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน (ด้านการพัฒนาครู) โดย ดร.วิชัย กันหาชน และผู้วิจัย
14.45 - 15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
15.00 - 16.00 น.	วิเคราะห์โครงการ 29 โครงการ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน (ด้านการพัฒนาหลักสูตร) ดร.ธนพร นฤนาทวัฒนาและผู้วิจัย
16.00 - 16.30 น.	สรุปผลการอบรม

ตารางที่ 51 ตารางการอบรม วันที่ 16 พฤศจิกายน 2554

8.30 - 9.00 น.	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมและทบทวนกิจกรรมของ โดย นาย อุกฤษฏ์ ชำนาญไพร ผู้ทำการวิจัย
9.00 - 10.15 น.	วิเคราะห์โครงการ 29 โครงการ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน (ด้านการเรียนรู้) ดร.กรรณิการ์ บัต และผู้วิจัย
10.15 - 10.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.30 - 11.30 น.	วิเคราะห์โครงการ 29 โครงการ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน (ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง) โดยนายถันฤทธิ์ วิเศษศักดิ์
11.30 - 12.30 น.	วิเคราะห์โครงการ 29 โครงการ ตามยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน (ด้านพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้) โดย ดร.กรรณิการ์ บัต
12.30 - 13.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.30 - 15.00 น.	อภิปรายผลการวิเคราะห์โครงการแต่ละโครงการและแนวปฏิบัติ ในแต่ละยุทธศาสตร์ ดร.วิชัย กันหาชนและผู้วิจัย
15.00 - 15.20 น.	รับประทานอาหารว่าง
15.20 - 16.00 น.	สรุปผลการอบรมสัมมนาและแนวปฏิบัติตามรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาสติปัญญา 6 ยุทธศาสตร์ 29 โครงการ โดย ผู้วิจัยประเมินผล
16.00-16.30น.	

เมื่อดำเนินการอบรมยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 6 ด้านเสร็จสมบูรณ์แล้วผู้วิจัยได้ประเมินผลการอบรม โดยกำหนดให้ผู้เข้าอบรมต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนด เมื่อผ่านการอบรมซึ่งมีผลการอบรมตามตารางที่ 52

ตารางที่ 52 ผลการประเมินผลสมรรถนะของผู้เข้าร่วมอบรม “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย” ก่อนและหลังการอบรม

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการประเมินสมรรถนะ			
		ก่อนอบรม		หลังอบรม	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1	บอกวิธีการตามรูปแบบการบริหารที่กำหนดได้	3.21	0.96	3.57	0.82
2	บอกหลักการสำคัญของหลักสูตรแบบมอนเตสซอรี	3.11	1.05	3.48	0.94
3	ประยุกต์ข้อแตกต่างของหลักสูตรเข้ากับแผนการสอนตามแบบมอนเตสซอรีได้	3.23	0.87	3.51	0.69
4	ผู้เข้าอบรมพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารได้	3.02	1.50	3.32	1.02
5	เขียนแผนการสอนตามรูปแบบการบริหารได้	2.85	2.84	3.12	2.60
6	สร้างแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนได้	3.15	1.93	3.60	0.95
7	ปฏิบัติการสอนตามเทคนิคการมีส่วนร่วมได้	2.88	3.06	3.02	2.58
8	สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างมีแบบแผน	3.24	0.89	3.65	0.86
9	จัดรูปแบบการสอนร่วมกับผู้ปกครอง และภูมิปัญญาได้	3.35	0.81	3.55	0.96
10	ผู้เข้าอบรมประเมินสมรรถนะตนเองตามแบบฝึกได้	2.95	1.43	3.43	0.89
รวมค่าเฉลี่ยผลการประเมิน		3.10	1.53	3.42	1.23

จากตารางที่ 52 ผลการประเมินก่อนและหลังการอบรมสร้างความเข้าใจการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย พบว่า ก่อนการอบรมผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยมีสมรรถนะเกี่ยวกับ “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย” มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.10$) และหลังการอบรมทุกคนมีสมรรถนะในการดำเนินกิจกรรมตาม รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.42$) ซึ่งสูงกว่าก่อนการอบรม

3.2 เมื่อเตรียมความพร้อมด้านบุคคลากรตามรูปแบบที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการทดลอง โดยใช้เครื่องมือประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เข้าอบรม จำนวน 13 คน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 53

ตารางที่ 53 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

โครงการ ด้าน	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ยของรูปแบบการบริหารที่ ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย			
		ก่อนการ ทดลอง		หลังการทดลอง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ยุทธศาสตร์ด้านการบริหาร	2.56	5.24	3.37	9.58
2	ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครู	2.89	2.57	3.17	1.73
3	ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตร	2.65	1.56	3.00	1.87
4	ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้	2.55	3.21	3.15	6.21
5	ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.00	4.25	3.26	3.30
6	ยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	2.64	3.64	3.41	2.21
ค่าเฉลี่ยรวม		2.76	3.41	3.25	5.80

จากตารางที่ 53 พบว่า ค่าเฉลี่ยของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง จำนวน 13 คน โดยภาพรวมผลการประเมินก่อนการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย มีค่าอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 2.76$) และโดยภาพรวมหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ที่ส่งผลต่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย มีค่าอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.25$) ซึ่งสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์เป็นรายด้าน หลังการใช้รูปแบบฯ พบว่า

ยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.41$)
 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหาร มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$) และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา
 สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีค่าอยู่ในระดับมากรองลงมา ($\bar{X} = 3.26$) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครู
 มีค่าอยู่ในระดับรองลงมา ($\bar{X} = 3.17$) และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อีก มีค่าอยู่ใน
 ระดับรองลงมา ตามลำดับ ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าอยู่ใน
 ระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.00$)

ในวันจันทร์ที่ 17 พฤศจิกายน 2554 ผู้วิจัยเริ่มทำการทดลองใช้รูปแบบการบริหาร
 สถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยการใช้เครื่องมือประเมินการ
 พัฒนาการ ด้านสติปัญญาของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมกับวัย
 ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และในวันพุธที่ 29 กุมภาพันธ์
 2555 ผู้วิจัยได้ประเมินผลนักเรียนอีกครั้งเพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาการด้านสติปัญญา
 ซึ่งผลการประเมินการพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ก่อนและหลังการ
 ทดลองมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 54 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของ
 นักเรียนก่อนการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา
 เด็กปฐมวัย

รายการประเมิน		ใช้ภาษา สื่อสารเหมาะสม กับวัย		ความสามารถ ในการคิดและ แก้ปัญหา เหมาะสมกับวัย		มีจินตนาการ และความคิด สร้างสรรค์		มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้และ มีทักษะในการ แสวงหาความรู้	
ชื่อ โรงเรียน	จำนวน	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.
ร.ร.ชุมชนบ้าน ชนบท(ทดลอง)	30 คน	2.07	0.17	2.05	0.07	2.29	0.12	2.26	0.12
ร.ร.โนนพะยอม พิทยไพศาล (ควบคุม)	18 คน	2.15	0.21	2.03	0.09	2.28	0.14	2.24	0.11

จากตารางที่ 54 พบว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย นักเรียนมีการพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้านทั้งกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ก่อนการใช้รูปแบบฯ ทั้ง 4 ด้าน (การพัฒนาการทั้ง 4 ตัวแปร) หรือของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) โดยในตารางที่ 29 แสดงค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่าความเบ้ (Skewness) ของข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าข้อมูลทั้ง 4 ตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วย MANOVA นั้นมีการกระจายเป็น โคนึงปกติหรือไม่

ตารางที่ 55 ค่าความโด่ง และค่าความเบ้ ของข้อมูลพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนก่อน การ ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ใช้ภาษาสื่อสาร เหมาะสมกับวัย		ความสามารถในการ คิดและแก้ปัญหา เหมาะสมกับวัย		มีจินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์		มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการ แสวงหาความรู้	
ความ โด่ง	ความเบ้	ความโด่ง	ความเบ้	ความโด่ง	ความเบ้	ความโด่ง	ความเบ้
0.50	0.32	0.67	-0.88	0.27	-0.39	-1.02	0.19
ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ

จากตารางที่ 55 พบว่าข้อมูลพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียนมีการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองใช้รูปแบบมีการกระจายเป็น โคนึงปกติ โดยมีค่า ความโด่งและค่าความเบ้ ไม่เกิน ± 1 จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ด้วย MANOVA ได้ผลการ วิเคราะห์แสดงในตารางที่ 56

ตารางที่ 56 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้ง 4 ด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของ เด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการทดสอบแบบ Multivariate

Multivariate Tests

Within Subjects Effect		Value	F	Sig.
กลุ่ม	Pillai's Trace	.06	.68	.60
	Wilks' Lambda	.94	.68	.60
	Hotelling trace	.06	.68	.60
	Roy's Largest root	.06	.68	.60

จากตารางที่ 56 แสดง Multivariate Tests ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีของ Pilla's Trace, Wilks' Lambda, Hotelling's Trace และ Roy's Largest Root ต่างให้ผลการทดสอบตรงกัน คือ ค่า Sig เท่ากับ .60 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ผู้วิจัยตั้งไว้ที่ .05 ซึ่งแสดงว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา พัฒนาการของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าพัฒนาการของนักเรียนทั้ง 4 ด้านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน หรือมีคุณสมบัติทั้ง 4 ด้านอย่างเท่าเทียมกันก่อนการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบในการวิจัยระยะที่ 3

2. การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย

จากสมมุติฐานที่ระบุว่า “หลังจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยซึ่งมียุทธศาสตร์ 6 ด้าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนมีผลการประเมินการพัฒนา ด้านสติปัญญา สูงขึ้นกว่าก่อนใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบสมมุติฐาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพัฒนาการของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) โดยในตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินพัฒนาการนักเรียนหลังการใช้รูปแบบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตารางที่ 32 แสดงค่าความโค้ง

(Kurtosis) และค่าความเบ้ (Skewness) ของข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าข้อมูลทั้ง 4 ตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วย MANOVA นั้นมีการกระจายเป็น โค้งปกติหรือไม่

ตารางที่ 57 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้านหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน		ใช้ภาษา		ความสามารถ		มีจินตนาการ		มีเจตคติที่ดีต่อ	
		สื่อสารเหมาะสมกับวัย	แก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย	ในการคิดและแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย	และความคิดสร้างสรรค์	การเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้			
ชื่อโรงเรียน	จำนวน	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ร.ร.ชุมชนบ้านชนบท (ทดลอง)	30 คน	2.53	0.23	2.48	0.15	2.49	0.14	2.62	0.14
ร.ร. โนนพะยอมพิทยไพศาล (ควบคุม)	18 คน	2.28	0.17	2.16	0.16	2.31	0.17	2.30	0.11

จากตารางที่ 57 พบว่าหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารนักเรียนมีการพัฒนาด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้าน ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ตัวแปร ของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) โดยในตารางที่ 32 แสดงค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่าความเบ้ (Skewness) ของข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าข้อมูลทั้ง 4 ตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วย MANOVA นั้นมีการกระจายเป็น โค้งปกติหรือไม่

ตารางที่ 58 ค่าความโค้ง และค่าความเบ้ ของข้อมูลการพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้าน หลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ใช้ภาษาสื่อสาร เหมาะสมกับวัย		ความสามารถใน การคิดและ แก้ปัญหาเหมาะสม กับวัย		มีจินตนาการและ ความคิด สร้างสรรค์		มีเจตคติที่ดีต่อการ เรียนรู้และมีทักษะใน การแสวงหาความรู้	
ความโค้ง	ความเบ้	ความ โค้ง	ความ เบ้	ความ โค้ง	ความ เบ้	ความ โค้ง	ความเบ้
-16 ปกติ	-1.05 ปกติ	0.43 ปกติ	-0.85 ปกติ	-0.39 ปกติ	-0.27 ปกติ	.19 ปกติ	-1.07 ปกติ

จากตารางที่ 58 พบว่าข้อมูลพัฒนาการของนักเรียนมีการพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้านทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองใช้รูปแบบมีการกระจายเป็น โคนึงปกติ โดยมีค่าความ โค้งและค่าความเบ้ ไม่เกิน ± 1 จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ด้วย MANOVA ได้ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 59

ตารางที่ 59 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้านของนักเรียน กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการทดสอบแบบ Multivariate

Multivariate Tests

Within Subjects Effect		Value	F	Sig.
กลุ่ม	Pillai's Trace	.76	34.30	.00*
	Wilks' Lambda	.23	34.30	.00*
	Hotelling trace	3.19	34.30	.00*
	Roy's Largest root	3.19	34.30	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 59 แสดง Multivariate Tests ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีของ Pilla's Trace, Wilks' Lambda, Hotelling's Trace และ Roy's Largest Root ต่างให้ผลการทดสอบตรงกัน คือ ค่า Sig เท่ากับ .00 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ผู้วิจัยตั้งไว้ที่ .05 ซึ่งแสดงว่าหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการโดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลทำให้เกิดพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ทราบว่าแตกต่างกันที่ตัวแปรพัฒนาการด้านใด ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่าง ในแต่ละด้านต่อไปดังแสดงในตารางที่ 60

ตารางที่ 60 ผลการทดสอบเปรียบเทียบที่ตัวแปร (Univariate test)

Univariate test

Source	Measure ตัวแปรด้าน	ระยะเวลา	Type III Sum Of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระยะเวลา							
-ใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมกับวัย			.72	1	.72	15.68	.00*
-ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา เหมาะสมกับวัย			.37	1	.37	14.82	.00*
-มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์			1.16	1	1.16	77.56	.00*
-มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมี ทักษะในการแสวงหาความรู้			1.15	1	1.15	64.87	.00*

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 60 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าค่าเฉลี่ยหลังการทดลองใช้รูปแบบของพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยกลุ่ม

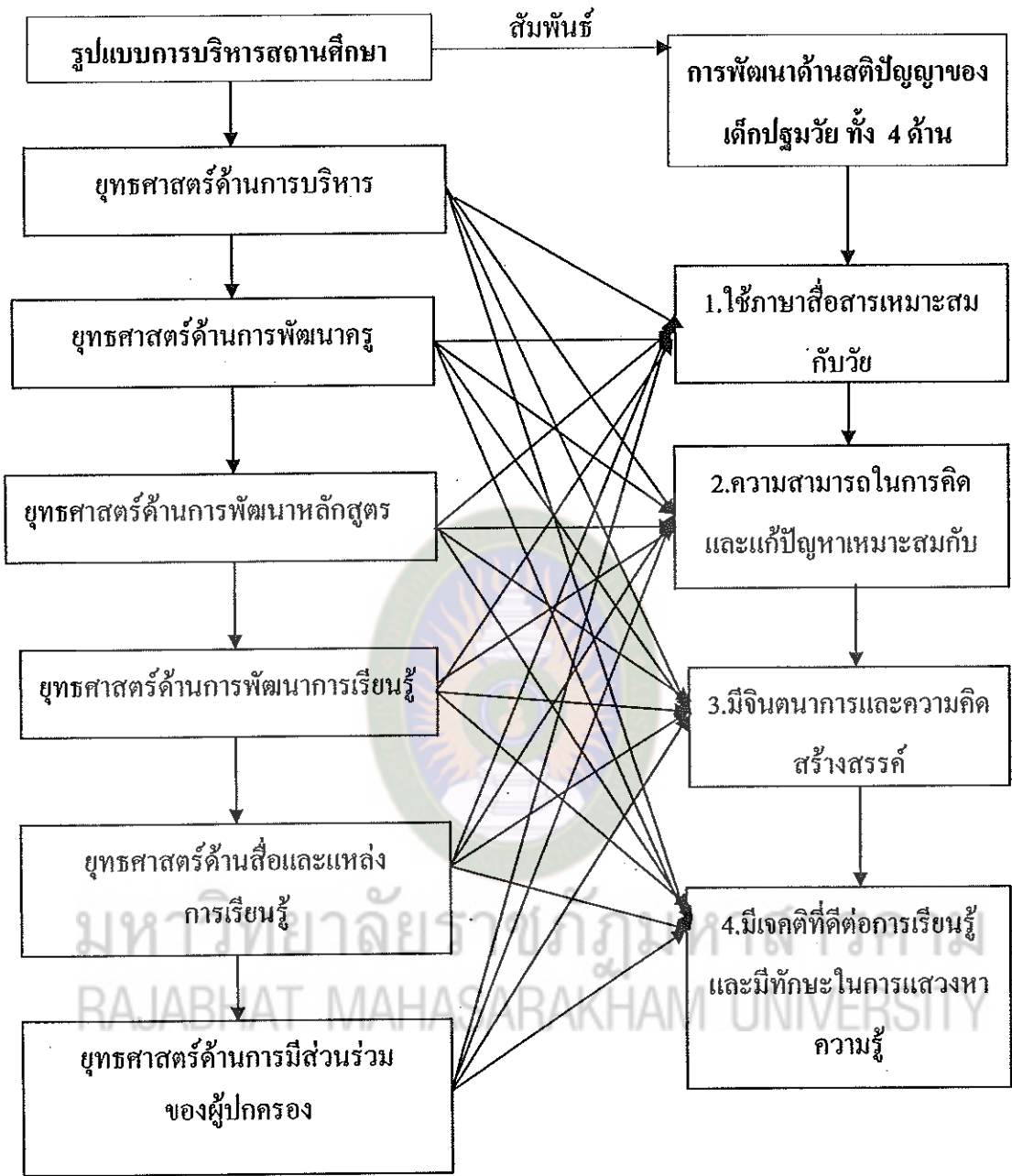
ทดลองมีพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้ง 4 ด้าน คือใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมกับวัย ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตารางที่ 61 การเปรียบเทียบสรุปผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้าน ชนบท กับ โรงเรียน โนนพะยอมพิทยไพศาล หลังการใช้ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ที่	รายการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา	โรงเรียนทดลอง		โรงเรียนควบคุม	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	ใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมกับวัย	2.53	0.23	2.28	0.17
2	ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย	2.48	0.15	2.16	0.16
3	มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	2.49	0.14	2.31	0.17
4	มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้	2.62	0.14	2.30	0.11
ค่าเฉลี่ย		2.53	0.14	2.26	0.15

ตารางที่ 61 เปรียบเทียบสรุปผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียน หลังรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนทดลอง มีค่าเฉลี่ย ผลการประเมินฯ ($\bar{X} = 2.53$) สูงกว่าโรงเรียนควบคุม มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินฯอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 2.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โรงเรียนทดลองมีผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา สูงกว่าโรงเรียนควบคุมทุกด้าน

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาฯ เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัยที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย